

REAKCIONARJI NA DELU ZA IZJEMNE ZAKONE

PROVOKACIJSKA SREDSTVA V SLUŽBI PROTI DELAVCEM

**Zahteva v prid prisilnega razsodišča v
industrialnih sporih ima fašistični namen**

**Nasilja v stavkah uporabljena v propagandi za
okrnjenje socialnih pravic razlaščenih slojev**

"POLICIJA razglašala drhal v Minneapolisu s plinskimi bombami. Dva neprisizadeta v izgredu ubita. Fizični napad na župana Thomasa Latimerja. Governor Floyd B. Olson ustavi delo v tovarni, v kateri je stavka, in prepovedal dovažanje stavkokazov. Obsedno stanje v Minneapolisu bo prejkone zopet proglašeno."

"V Pelzerju, S. C., je prevzela oblast spet milica, ki je zastražila tovarno. V izgredu pred nastopom milice je bilo med stavkarji, deputiji in uposlenimi delavci oddanih nad 500 strel. Mlada žena, mati dveh otrok, je bila ubita. Mnogo je ranjenih. Stavka traja od 15. julija."

"Drhal v New Yorku obmetavala poslopje, ki ga grade različni delavci, s kamenjem in opako. Treba je bilo 200 policajev, predno so jo razgnali."

To je par vesti, kakršnih je čezdalej več. Načelo sile bolj in bolj prevladuje.

V Pelzerju povzročajo večino provokacij ignorantni hlapčevski delavci, ki hočejo skebati in se za to pravico pretepajo s stavkarji, in pa profesionalni stavkolomci, ki svoj posel smoteno vrše, da izzovejo bodisi izgrede, ako smatrajo to v korist svojih bossov, ali pa sejejo v vrste stavkarjev neslogo, sumničnja in razdore v uniji.

Se nikoli, razen med vojno in par let po vojni, ni ruvalo med ljudstvom toliko plačanih in neplačanih provokatorjev, kakor sedaj.

V Milwaukeeju izrabljajo provokatorji ljudsko nezadovoljnost proti županu Hoanu. Nete izgrede, izdajajo ščuvalne letake in manevrirajo, da bi mogli župana radi česar že pokazati ljudstvu v slabi luči. Večina tega boja se vrši pod firmo radikalizma, ali pa pod kako nedolžno označbo, pod kakršnimi skušajo priti v kontakte z ljudstvom komunisti in provokatorji pod firmo komunistov.

Unije in društva za Workers' Rights Amendment

Privatni interesi so vzporedili novo ofenzivo, da porazijo na sodiščih vse morebitne dobre strani novospregletih postav, kot na primer zakon za stabiliziranje in reguliranje premogovniške industrije, in pa zakon za uravnavanje odnosov med delom in kapitalom (prvi je znan pod imenom Guffeyev, in drugi pa Wagnerjev zakon).

Iz dosedanjih skušenj se je vsakdo, ki mu je socialna zakonodaja več kakor frazarija, lahko prepričal, da neglede kako dobre zakone kongres sprejme, so neprestano v nevarnosti pred razveljavljanjem na vrhovnem sodišču.

Zaradi tega vodi socialistična stranka veliko kampanjo za sprejetje Hillquitovega amandamenta ustave, kateri določa, da vrhovno sodišče nima pravice razveljavljati ali tolmačiti zakonov, ki spadajo v kategorijo delavskih pravic in pa uravnavanje narodnega gospodarstva.

Tisoče unij je sprejelo resolucije v prilog Hillquitovega amandamenta, ravno tako stotine društev in drugih organizacij. Delavske federacije držav Wisconsin, Connecticut in mnoge druge so ga odobrile.

Državniki v Ženevi v težki preizkušnji

**Konec bivših vojakov
v hurikanu v Floridi
in "poslednja čast"**

Po katastrofi v obrežnih krajih Floride je bilo izrečenih na račun vojaške oblasti precej očitkov, češ, da je par sto veteranov izgubilo življenje v silovitem viharju, ki je podiral vse, kar je dosegel, edino valed površnosti

in kriminalne nepaznosti merodajnih častnikov in drugih uradnikov. Svoje družine so spravili na varno čim so po radiu izvedeli, da se bliža silovita nevihta, veterane pa so pustili v izotih.

Slika na desni prikazuje upepeljevanje trupel. Gori je del čete vojakov, ki so jim pri pogrebnih ceremonijah spuščali salve v zadnji pozdrav.

Napaka Etiopije

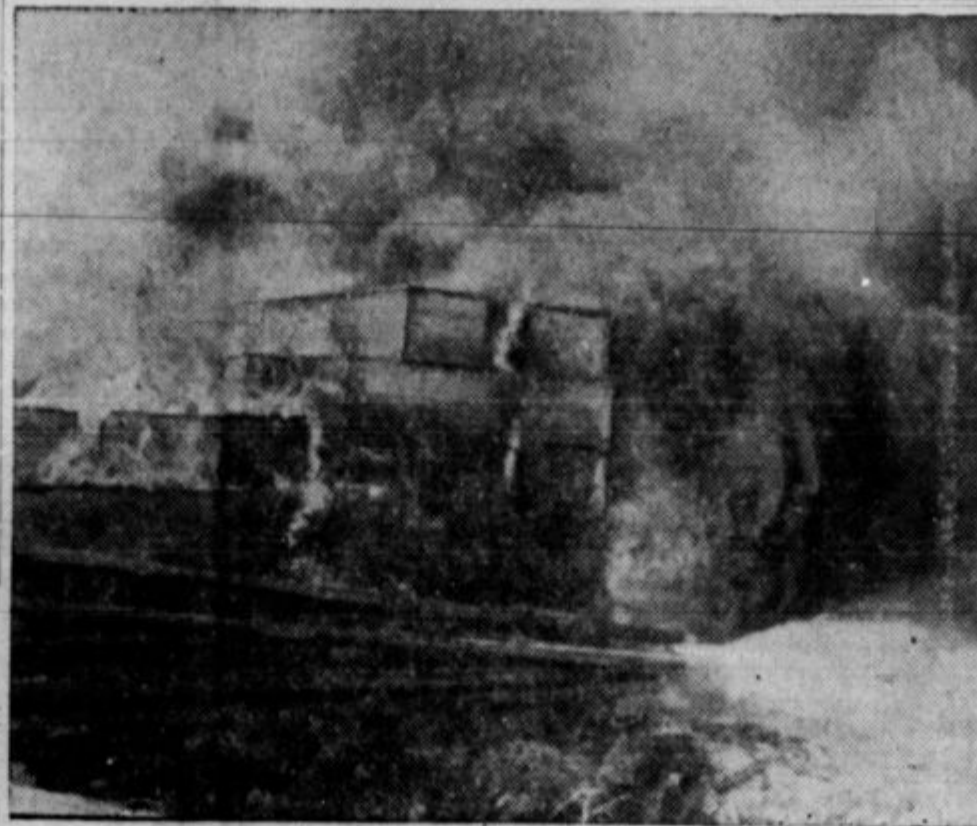
Gaston Jeze je na seji lige narodov dejal, da edina napaka Etiopije je, da je prešibka. Če bi bila militarizirana, kot se za "moderno civilizirano deželo" spodobi, bi Mussolini ne gojil nikakih nakan za njeno "osvoboditev iz suženjstva" in prav nič bi ga ne mikalo pošiljati tja svoje armade. Tako pa je Etiopiji nastavljal revolver in ob enem vpilje, "Držite tati!"

"Oblast je sila in sila je oblast," je rek, po katerem se Mussolini do pike natančno ravna. Pa se bo kljub vsemu ukanil.

Vojni manevri

Evropske dežele spet vpriparjajo velike vojaške manevre, kakor pred l. 1914. Dobro znamenje za mir to ni.

Zadnje poglavje — rakve v plamenih

Hurikan v Floridi je predproli teden uničil ob obrežju tudi nekaj kemov brezposelnih veteranov svetovne vojne — brezdomcev, in 256 njihovih življenj. Trupla so pelovali po vodi, ali jih odkopali iz nanešenega blata ali pa jih pobrali iz podrtij šele skozi nekaj dni po postanku nevihte, katere je otežila rešilna dela in iskanje mrtvecev. Trupla veteranov so zložili v rakve iz grobih desk, jih polili z oljem in petrolejem ter zažigali, kakor predstavljata slika.

Boj za obstanek na eni, luksus na drugi strani

**Izobilje za bogate dediče in plutokracijo, relief
in ponižanje za ustvarjajoče množice**

Delo s primerno plačo je danes za ameriškega delavca bogastvo. Vrednost ima le, dokler se more delavec braniti nevarnosti odsolitve. Relifna dela ne mičejo, ker je plača nizka in ker dajejo človeku še vedno pečat miloščinske naklonjenosti.

Razne posredovalnice za delo, zvezni uposlevalni uradi in slični uradi mest so natrpani z aplikacijami prosilcev za zvezne, državne, okrajne in mestne službe. Kajti tu se nadejajo dobiti stalen, sigurnen zaslužek.

Komisariji, ki upravljajo čikaške parke, bodo v svojem področju potrebovali kakih 50 dodatnih policajev, aplikacije za te službe pa je vložilo nad dvajset tisoč zdravih, močnih moških.

Boj je za službe, ki prinašajo dovolj za preživljanje. Medzda, ki znaša povprečno komaj dober desetak na teden, pomeni mizerijo, skrb matere v družini, kje vzeti to ali ono, delavca pa togoti, ker mora za to malo plačico delati šestkrat kot vol.

Je pa tudi precej takih ljudi, ki nimajo teh skrbi. Ena izmed njih je štirinajstletna Elaine Storrs Frueauff. Dasi še skoro

otrok, ima nad \$800,000 imovine in čez \$30,000 letnih dohodkov. Premoženje ji upravlja banka, ki jo je v ta namen določilo sodišče. Mlada Elaine je do nedavno prejemale za svoje preživljanje iz svojih dohodkov precejšnjo vsoto, ki pa se je zdela njeni materi prenizka, kajti sedaj je Elaine že gospodična. In sodišče ji je res določilo po tisoč sedemsto dolarjev na mesec za življenske stroške. Predložiti je morala proračun, ki med drugim vsebuje sledeče mesečne postavke: oskrba avta, \$95; sofer, \$100; stanarina za stanovanje 11 sob, \$535; governantka, \$100; kuharica, \$95; služkinja, \$90; pranje, \$50; grocerija, \$200; obleka, \$100; vstopnice na filharmonične koncerte, \$30; za glasbene vaje, \$50; za zdravnika in dentista, \$25.

Samo za obleko torej \$1,200 na leto, ali precej več, kot znaša danes zaslužek povprečnega delavca. Vse, kar more kupiti denar, ji je na razpolago.

Take so razlike v razredni družbi. Tisti, ki producirajo bogastva, so ali "na relifu", ali pa

MUSSOLINI IZZIVA RADI OBUPNIH RAZMER V SVOJI BEDNI DEŽELI

**Dvojna vloga Anglije v obrambi pravil lige
narodov. — Taktika USSR v luči kritike**

BAHAVI in vsemu svetu preteči italijanski diktator se je v svojem afriškem podvetju vendarle ukanil. Italijansko ljudstvo je s pomočjo časopisja, radia, filmov in drugih sredstev, ki so vsa pod njegovo kontrolo, pripravil v vojno razpoloženje, ki je končno postalo kar histerično od navdušenja. "Mi gremo samo naprej, vedno naprej", grmi Mussolini svojim črnosrajčnikom, in ker ni nikogar, ki bi smel ugovarjati v časopisih, ali v zbornici, mu mali in veliki otroci res verjamejo, da je Italija dovolj močna za osvajanja, s katerimi bo obnovila nekdanje rimljansko cesarstvo.

A kar naenkrat je moral baron Pompeo Aloisi telefonirati il duceju, da v Ženevi za Italijo jako slabo izgleda. Anglija je vsled svojih interesov v Afriki in v Indiji, deloma pa pod pritiskom političnih skupin v Angliji, katere obojajo Mussolinijeve roparske nakane, stopila na čelo boja za preprečenje vojne v Afriki, s popolnim razumevanjem, da to lahko povzroči splošno vojno tudi v Evropi. Anglija se pripravlja nanjo. Gotovo je, da če se dogodi, Italija v nji ne bo zmagovalka.

Anglija je za sankcije (kazni), ako Mussolini udari v Etiopijo z oboroženo silo. Zahtevala je, da jo v tej zahtevi podpro zastopniki vseh tistih držav v ligi, ki so za mir in medsebojno varnost. Francoski premier Laval se je najdlje upiral, kajti z Mussolinijem ima tajni dogovor, v katerem mu je obljubil, da Francija ne bo nasprotovala, ako osvoji Etiopijo. Mussolini pa mu je zagotovil pomoč v slučaju, da Nemčija upade v Avstrijo ali napade Francijo. Delavske in liberalne skupine v Franciji pa so napravile na Lavalu tolikšen pritisk, da je v svojem vztrajanju proti sankcijam moral odnehati. Na zborovanju v Ženevi je Laval končno obljubil naklonjenost Francije liginim zakonom za ohranitev mira, dasi se je pri tem zelo ogibal izjaviti kaj takega, kar bi Mussolini smatral za neprijateljsko gesto. Kajti Laval zastopa stališče, da se naj izroči Etiopijo Italiji brez vojne, torej s kolektivnim pritiskom Francije in Anglije na vladu v Addis Ababi, da se naj sporazume z Italijo. Etiopija naj bi po imenu še ostala samostojna, toda pod italijanskim protektoratom. Njeni prirodni viri bi postali italijanski privilegiji. Najrodovitnejše kraje bi se porabilo za naseljevanje Italijanov.

Mussolini ni hotel take osvojitve, ampak popolno lastninsko pravico nad Etiopijo. Haile Selassie je odgovarjal, da zanj Lavalov načrt ni sprejemljiv, Mussolinijevemu pa se bo ljudstvo zoperstavilo z vojno. Mussolini je bil prav tako odločen, da tudi ako Etiopijo lahko dobi na Lavalov način, si jo bo osvojil rajše z vojno, ki bo okrepila Italijo in jo navdala z ognjem navdušenja za nadaljne ekspanzije.

Zastopniki malih dežel v Ženevi so začeli izražati svoje nezadovoljstvo z Lavalovim kupčevanjem na stroške šibke, nezavarovane dežele, kajti kar se danes zgodi nji, se jutri lahko ponovi nad kako drugo.

Zastopniki škandinavskih dežel (Norveške, Švedske in Danske) so zapretili, da puste ligo, ako vlesile ne bodo spoštovale njenih zakonov in če se bodo ogibale izvršiti svojo dolžnost. Pridružili so se jim zastopniki Belgije in Nizozemske in nato zastopnik Jugoslavije, ki je govoril v imenu male entente.

Laval je torej moral izjaviti, da ostane Francija zvesta zaobljubi, ki so si jih dale države pri ustanavljanju lige. Za njim je govoril Maksim Litvinov, ki je bil ob tej priliki spet odločnejši v svojih izjavah in poudaril, da sovjetska Unija podpira izjavo angleškega ministra znanjih zadev Samuel Hoare-a za sankcije proti Italiji, ako prične z vojno, kajti dolžnost velikih držav je podpirati šibke pred pohlepm imperialistov. Litvinov je dalje izjavil, da je USSR nasprotna kolonialni politiki, ker je protimperialistična. Zahteval je dalje,

(Nadaljevanje na 3. strani.)

NALOGE DELAVCEV V SEDANJI KRIZI

Mussolini in Hitler sta civilizaciji, miru in človeštvu nevarna, ker sta zrušila delavsko gibanje v junih deželah.

Naloga delavstva v drugih deželah je, da se čimjajše organizira in stori vse v svoji moči za omanjanje in strmo odločanje diktator v Berlinu in Rimu. S padcem režima v Rimu se zakotli v prepad tudi krvava klero-fašistična vlada v Avstriji.

Desperatni diktator v Rimu preti zaplesti svet v novo klanje, zato da podaljša življenje v svoji oblasti nad Italijo. Hitlerjev režim vodi v enako nevarnost. Svetovni proletariat je zopet na preizkušnji. Sklep socialistične internacionale in mednarodne zveze strokovnih unij je, da se je treba v bojih proti fašizmu in vojni poslužiti vsakega izdatnega sredstva.

Ameriška socialistična stranka istotako kliče delavstvo v akcijo.

Sklicujte shode proti fašizmu in vojni! Pridobite delavce v socialistično organizacijo! Širite delavske časopise, predvsem "Proletarca". Delujte v unijah v duhu socialističnih načel. To so naše naloge. Lotimo se jih odločno in smoteno, kajti le to je pot k uspehom!

"SLOVENSKI DELAVSKI CENTER" V CHICAGU

Odsek, ki upravlja stavbinski sklad JSZ, je s dovoljenjem eksekutivnega sklenil prošlo soboto (14. sept.) kupno pogodbo za posestvo na vogalu S. Lawndale Ave. in W. 23rd St. Obsega štiri stavbišča (lote) v širini 100 čevljev ob Lawndale Ave. in 225 čevljev globine ob 23rd St.

Na tem stavbišču je hiša, znana v sosesčini pod imenom Club House, ki je bila nekaj let v posesti Lawndale Auto kluba. Zdaj to posestvo upravlja J. G. Železny real estate firma. Lastništvo ga tri osebe.

Hiša ima klet s centralno kurjavo, sobe v pritličju, v katerih bodo uradi, na vrhu pa je dvo-

o sklepu obveste kongresnika svojega okraja ter D. J. Lotriča v Chicagu. On zbira podatke, koliko slovenskih organizacij je za to novo določbo v ustavi, da jih potem predloži merodajnim krogom z izjavo, da je slovensko delavstvo za delavske pravice, zato zahteva, da se vrhovnemu sodišču odvzame moč uničevati socialne zakone.

rana za kakih 85 sedežev, ki pa se jo lahko s malimi stroški poveča, da bi bilo prostora v nji za dobrih sto sedežev. Nad to dvorano je še ena manjša, pripravana za vaje.

S hišo in stavbiščem vred preide v posest stavbinskega sklada tudi vse pohištvo, to je, stoli, mize, peč, svetilke, zaves, klavir, kozarci in kuhinjska posoda, nekaj orodja itd. Kupna cena za vse omenjeno je \$8,900. Sedanji lastniki bodo plačali real estate davek za prošlo leto, in pa kolikor ga pride nanje v tem letu do datuma, ko bo posestvo prepisano na nas. Pogodbo je v imenu stavbinskega odseka podpisal taj-

nik Frank Zaitz in pa člana Frank Alesh ter Fitip Godina. Pri sklepanju pogodbe sta bila poleg teh navzoča Fred A. Vidler in Chas. Pogorelec, in pa Joseph Steblay, tajnik Jugosl. stavb. in pos. društva.

Resolucija, sprejeta na zboru JSZ l. 1924, in potrjena na naslednjem zboru, določa, da ko hitro se posloje kupi, se mora to podjetje inkorporirati v delniško družbo. Sklep eksekutivne je, da se inkorporiranje izvrši pod imenom Slovenski delavski center (Slovene Labor Center).

Celotna imovina stavbinskega sklada JSZ znaša \$10,000.

83. Od tega je v omenjenem stavb. in pos. društvu \$8,900. Vloga v Lawndale Natl. banki znaša \$566.80.

Ker vsote, ki jo imamo vloženo v stavb. in pos. društvo, vsled sedanjih razmer ne moremo dvigniti, je nam JSZP odobrilo posojilo, na katerega bo treba odplačevati mesečno z obrestmi vred nad \$84.

V novi stan se preselimo čim bo izvršen proces prepisa, kar bo vzel par tednov. Sklican bo tudi občni zbor vseh, ki imajo plačane deleže, da si izvolijo stalni direktorji, ki bo prevzel upravo. Druge podrobnosti o tej akciji bodo v prihodnji številki.

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE.

NAROCNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75; za četrt leta \$1.00.

Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopiši in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do ponedeljka popoldne za priobčitev v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Yugoslav Workmen's Publishing Co., Inc. Established 1906.

Editor.....Frank Zaitz.
Business Manager.....Charles Pogorelec.
Assistant Business Manager.....John Rak Jr.

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.
Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

3639 WEST 26TH STREET CHICAGO, ILL.
Telephone: ROCKWELL 2864.

“Sovjetska” Internacionala

Wisconsinški senat je dne 9. sept. predlagal regentom državne univerze v Madisonu, da naj odpovedo vse ugodnosti in pravice zborovanja v prostorih, ki so posest vseučilišča, “rdeč-karskim” študentskim klubom. Povdarja, da sta znani po posebno dve taki organizaciji visokošolcev. Svoja zborovanja baje vedno zaključujejo s petjem “sovjetske” Internacionala.

Zbornica poslancev v Madisonu je bila tolkoma pametna, da te senatne resolucije ni hotela sprejeti. Brez odobritve obeh zbornic na nima veljave. Študentski klubi bodo torej še lahko peli “sovjetsko” Internacionalo.

Kljub temu je klic wisconsinškega senata dodaten dokaz, da se ta dežela bolj in bolj pomika v šovinistično historijo.

Glavna pretveza, oziroma sredstvo fašistične in patriotične propagande, so komunisti. Ampak večinoma taki komunisti, kakršnih nikjer ni. Ali pa pritiskajo pečat “ruskega komunizma” na take ljudi, kot so na pr. člani Rooseveltove administracije.

Strupene gonje in hujškanja proti “rdečkarjem” povzročajo napetost. Posledica te so drhalski izbruhi. Tem po navadi slede nova nasilja in nato izjemni zakoni. Naperjeni so vedno proti delavstvu. Žal, da večina vodij ameriških unij te resnice ne zapade, pa pomagajo reakciji z vpitjem proti “komunizmu”, ki jih je treba izključiti, deportirati — sploh obračunati z njimi. Ampak zakoni, ki jih zbornice sprejemajo proti “komunizmu”, se končno porabijo proti unijam — konservativne unije niso izvzete — in pa proti takim političnim organizacijam, kot je socialistična stranka.

Reakcija zgoraj, ki vleče niti, ve, kaj hoče. Ako bi delavci to zapopadli, ne bi igrali v roke svojim sovražnikom.

Nespametni boji za obliko vlade

Monarhisti v Grčiji, ki so zdaj v sedlu, so podvzeli akcijo za odpravo republike. Na nesrečo republikanizma so se grški republikanci oprli ob Mussolinija, kar jim je odvzelo moralno vrednost njihovega prepričanja v ljudovlado. Monarhisti so c tem dobili priliko dokazovati, da so bolj republikanski vzlic svoji zahtevi za povrnitev kralja, kakor pa republikanci, ki zidajo svojo republiko pod Musolinijevim pokroviteljstvom.

Na Hrvatskem se je v prošlih par mesecih pripetilo precej izgrediv in pobojev, ker Hrvatje hočejo svojo “nezavisno državo”, pa naj bo kar že — samo da pod Belgradom ne bo. Tudi ta boj je vse kaj drugega kakor boj za resnično svobodo. Večina ga še vedno financira Rim s pomočjo Madžarske, kar ne pomeni za Hrvatsko nič dobrega.

Klerikalizem pod naciji

Na nedavnem fašističnem slavlju “prerojene” Nemčije je Hitler med drugim izjavil, da v tretjem rajhu ni mesta za versko politiko. “Klerikalizem smo izgnali iz rajstaga”, je dejal, “in zatrli ga bomo v državi. Proti krščanstvu kot takemu ne bomo nikoli dvignili prsta, toda primorani smo nastopiti proti takim duhovnikom obeh konfesij (katoliške in protestantovske), ki so zgrešili svoj poklic. S svojim delovanjem dokazujejo, da so v resnici politiki, ne pa svečeniki, ki se bi brigali za bogoslužje.”

Vtkanje duhovnikov v politiko, ki ne spada v njihov poklic, je v resnici nespametno. S tega stališča je Hitlerjeva izjava na mestu, ako bi bila iskrena. Ampak ni. Kajti kar Hitler hoče je, da cerkev v Nemčiji — katoliška in protestantovska — služi nacistički politiki in nobeni drugi, kakor služi katoliška cerkev v Italiji Mussolinijevi politiki. In če bo Hitler še kaj dolgo ostal na krmilu, je gotovo, da si bo politični vpliv cerkve prav tako podvrget, kakor si ga je il duče.

Nelaskavo mnenje o advokatih

Odvetnik Frank W. Brown piše v čikaški Tribuni z dne 11. sept., v odgovor na zahtevo brezposelnih advokatov, ki hočejo večji relief, kakor pa je določen za druge poklicne delavce, med drugim tole:

“V pravnem poklicu je nekaj dobrih, vestnih pravnikov in ljudstvo bo take odvetnike vedno potrebovalo. Vsi odvetniki niso krivi, tatovi in lažniki, ampak večina teh, ki jih poznam, so. Jaz sem eden izmed njih, zato vem, kaj konstatiram. To, da so, ne pomeni, da bi morali biti. Vzrok, da so, je krivda takih odvetnikov, ki niso sposobni za praviški poklic.”

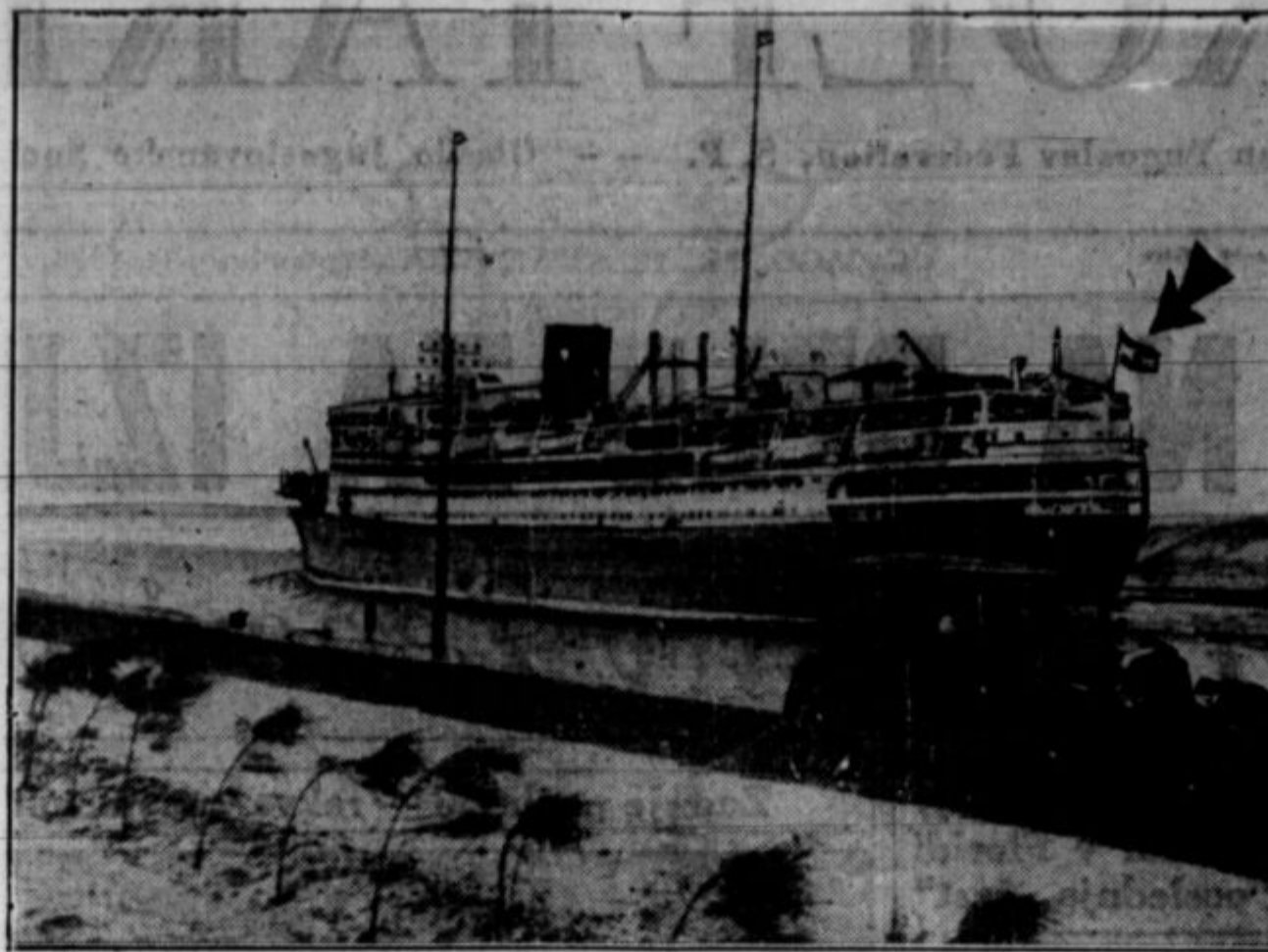
Njegova izjavljanja so precej daljša, ampak to so njegovi bistveni stavki.

Mi soglašamo s F. W. Brownom le v tem, da bodo pošteni pravniški vedno potrebni. Ampak on meni, da je poleg “krukov”, “lažnikov” in “tatov” že sedaj tudi preveč takih, ki so po št e n i. Pošteni pa so zaradi tega, ker niso zmožni za odvetniško prakso, kakršna je danes v modi.

Tem slednjim se najsilabše godi, posebno ako so poleg poštenosti tudi nesposobni za pošteno odvetniško prakso.

Pravnik Brown svetuje advokatom, ki hočejo zvezni relief, da naj se zadovolje z mero, ki je določena za poklicne delavce. Čemu naj bi bili advokati nekaj boljšega, kakor drugi brezposelni poklicni delavci, vprašuje on. To je pravilno naziranje. Ampak kar se tiče “krukov”, “tatov” in “lažnikov”, ne spadajo na religiozno listo, pač pa v prisilno delavnico, čeprav so advokati po poklicu.

SUEŠKI PREKOP JE ZA ITALIJO BLJIZNJICA V ETIOPIJO

Italija prevaža vse svoje čete, municijo, delavce, vojna letala itd., proti Etiopiji skozi Sueški prekop. Ako se bi dogodilo, da ga ji druge države nasilno zapro, bi morale njene ladje v Somalijsko pot okrog pet tisoč milj dolgem ovinku okoli južni Afrike. Pet tisoč milj pa je za ladje in za železnice že dolga pot. Vrh tega Anglija lahko zapre ožino skozi Gibraltar, in tako bi bila Italiji tudi ta pot odvzeta.

Sueški prekop je ob enem cesta angleške paroplovbe v Indijo. Vred tega je morská pot skozi to ožino zvana “srčna žila Anglije”. Strategično jo kontrolira Anglija, ki posredno in neposredno vlada skoro vsa ozemlja ob nji.

Sueški kanal je bil dograjen 1869. Kopali so ga deset let. Lastuje ga privatna družba, v kateri ima nadpolovično delniško večino francoski kapital, ostalo vložbo pa kontrolira Anglija. Francoski družbi je podelila koncesijo egipčanska vlada. Potekla bo l. 1968.

Sueški prekop nima zavornice, kakor Panamski, in ladje plovejo skozi brez zadrževanja, ker je višina vode ista kakor morske gladine.

Vhod v sueški prekop iz Sredozemskega morja je pristan Said (Port Said), imenovan po Said paši, ki je bil viceroy Egipta v času, ko so gradili prekop.

Sueški prekop je že tretji, kajti prvega so zgradili l. 600 pr. K. V vojnah in umah so bili kraji opustošeni in prekop je zasul pesek. Drugič so ga skopali Egipčani l. 1330, toda ga vsled velikih bitk za posest teritorijev niso mogli obdržati v prometu. Zasul ga je znova pesek, ki so ga viharji nanesli vanj.

V razmotirvanju, kako se naj Italiji prepreči vpad v Etiopijo, je bilo prošle tedne najpogostejše sugestirano, da naj Anglija s svojo mornarico Italiji prepreči prevoz skozi Sueški prekop. “Če to storite, se bomo zoperstavili vsem, ki se nam bi postavljali v napotje,” so zrohneli v Rimu. “Mi moramo samo dalje”, je zaklical svojim črnosrajčnikom Mussolini. Na sliki je italijanska ladja, ki pelje vojske in potrebščine v italijansko Somalijsko ob Etiopiji, kjer se pripravljajo za “civilizacijsko invazijo”. Italijanska zastava na parniku je zaznamovana s sulico.

ZMOTE NEPOŠTENIH

Kapitalisti potrebujejo nepošteno delavce. Veliko bolj nujno jih potrebujejo, nego se marsikom zdi.

Tudi neumni delavci so dobri; zlata so vredni. Ali svoje usode ne morejo kapitalisti obošati na ta klin, kajti neumnost ni večna. Razni faktorji sodelujejo, da se ljudje sčasoma spametujejo — izkušnja ni zadnja med njimi. In za izkušnjo skrbje kapitalisti — hočeš, nočeš, moraš — sami.

Nepošteni delavci — to je drug račun. Tu se pusti neumnost lahko na stran. Možu, ki ima svojo vest tako na vrvi, da jo lahko priklene in se ne sme niti geniti, se izplača ponuditi kakšno korist, n. pr. pri boljšem plače, nagrado, manj priganjanja itd.

Neumen delavec gara kot črna živina, ker ne ve, da bi moglo biti drugače. Ali tudi črna živina lahko zdivia. Na samo neumnost se ni zanašati. Plačana Judeževa služba je kaj drugega; to je kupčija.

Judeževa služba je važna. Samo s svojo močjo si kapitalisti ne bi mogli zavarovati gospodstva. Njih je manjšina, delavcev ogromna večina. Stroji se ne sučejo brez dela. Premog ne leze sam iz zemlje. Ruda se ne izpreminja na povelje v jeklo. Vlak ne pohiti čez ameriški kontinent, ako pihneš vanj.

Ako ni med delavci Judežev, jim bo izkušnja pod neizogibnim kapitalističnim pritiskom prejalislej pokazala, da je delo v njihovih rokah največja sila človeškega sveta. Če nastopi združeno delavstvo proti kapitalistom, se mora izvršiti njegova volja. Kdo naj ga užene?

Peščica kapitalistov, tudi če bi imela potrebne sposobnosti, ne more opraviti dela, ki ga izvršujejo armade delavcev.

Z zakonom ni mogoče upogniti delavcev; kajti njih je več, lahko si napravijo zakon po svoji potrebi.

S puškami se ne premagajo; kajti kdo bo streljal na delavce, če ne gredo sami v uniformo in ne pokajo na povelje?

Sloga delavstva je poraz kapitalizma.

Treba je preprečiti slovo delavstva. To je služba Judežev. Očitno je, da je to važna služba.

Kapitalisti vedo, da potrebujejo Judeže, pa jih zato vzgajajo. Delavsko ljudstvo je organizirano. Kapitalizem izvršuje vse v velikem slogu, torej tudi podlost. Posebne agenture

se bavijo s tem, da dodajajo kapitalistom v času kakšne stavke cele trume skebov, in kupčija mora biti dobra, kajti znana so imena takih finih self-mademanov, ki so si nagrabili velikanska bogastva ob tem nečednem poslu. Drugi iščejo v podjetjih slabe značaje med delavci, pa vzgajajo iz njih špijone, ovaduhe, škodljivce organiziranih tovarišev. Tretji lezejo v delavske organizacije in se trudijo, da bi korumpirali njih voditelje in uradnike. Četrtri postanejo sami organizatorji; hlinijo se delavcem, igrajo komedijo, dokler ne spelejo nekoliko delavcev na led, pa osnujejo organizacijo, ki je po imenu in po svojem članstvu pač delavska, v resnici pa službi kapitalistom.

Take reči stanejo seveda denarja. Delavci bi se lahko vprašali, zakaj so kapitalisti tako radodarni za podobne namene, in prišli bi do zaključka, da se jim mora to izplačati. Potem bi se morali pa še vprašati, na čigav račun se jim to izplačuje. Tudi ta denar, ki ga trošijo za take svrhe, mora priti od nekod. Tistega slavnega osla iz bajke, ki daje cekine od sebe, ni več. Iz oblakov pada marsikaj — nekaj je celo mana deževala; ali dolarjev ni iz njih. Delo opravljajo delavci, in to se v kapitalističnih blaginjah izpreminja v zlato in srebro in v bankovne čeke.

Torej je tudi tisti denar, s katerim se podkupujejo Judeži, delavski denar.

Ali nepoštenim ljudem tudi ta argument ne imponira. Oni mislijo, da opravljajo imeniten posel, imeniten seveda z materialnega stališča. Ob poštenem delu ne bi mogli tako dobro živeti kakor ob izdajniški raboti.

Tukaj je napaka v njihovem računu. Kravro se motijo.

Najprej je treba pomisliti, da imajo Judeži le dotlejšeno ceno, dokler je njih število omejeno. Ako bi bila podlost splošna delavska lastnost, ne bi bilo treba iskati špijoncev in drugih lam-pov; noben izdajalec ne bi dobil nagrade, ker bi kapitalisti izhajali brez njih. Saj jih ne plačujejo zato, ker so sploh izdajalci, ampak zato, ker imajo korist od izdajstva.

Spekulacija z lopovščinjo se torej lahko ponesreči. Kajti kapitalisti trošijo le toliko, kolikor je treba. Če zadostujeta dva Efilata, ne bo tretji dobil nagrade.

Zato je služba infamije tudi precej nezanesljiva, nesigurna.

“Heil!”

Nemčija je pričela 10. sept. praznovati obnoveitev svojega militarizma. Poročajo, da takih svečanosti ni doživela še nikdar prej.

tem in onem

Zapoved “ne ubija” in cerkev

Dr. C. A. Weiss, ki je ubil senatorja Huey Longa, je imel ne samo slovesen, ampak tudi svečan katoliški pogreb. Weissu so takoj po atentatu ubili Longovi stražniki.

Katoliška cerkev uči, da tisti, ki koga namenoma umori, izvrši smrten greh. Dr. Weiss je umor preračunano izvršil. Vedel je ob enem, da bo ubit čim izvrši svoje dejanje. Tako ni imel nikake prilike, da se bi po umoru izpovedal in dobil odvzelo za storjeni greh. Po naukih cerkve je šla njegova duša naravnost v pekel, od kjer zanj ni več rešitve. Kljub temu nauku je ta ista cerkev njegovo truplo blagoslovljala in ga spremila na pokopališče z vso svojo ceremonijalnostjo. Vprašanje je, ali cerkev verjame, kar uči, in ako verjame, čemu postopa nasproti svojim naukom?

Skrajševanje distanc

Laura Ingalls se je dne 12. sept. pripeljala s svojim letalom iz Los Angelesa v New York v dobrem poldnevu. Vzelo ji je 13 ur, 34 minut in 5 sekund, da je preletela to razdaljo. Povprečna brzina njenega letala je bila 200 milj na uro.

V Santi Ani v Calif., je dosegel Howard Hughes nov rekord, ko je s svojim letalom vozil od 340 do 353 milj na uro.

Vožnja z najhitrejšim brzovlakom iz Chicaga v New York vzame zdaj okrog 17 ur, ali precej več, kakor pa je porabila Laura Ingalls iz Los Angelesa v New York. Po 29. sept. bo vožnja z najhitrejšim brzovlakom skrajšana med New Yorkom in Chicagom na 16 in pol ure. Aeroplani obetajo železnicam, kar se osebnega prometa tiče, pač slabo bodočnost.

Optimističen ženin

Dvainsedemdesetletni senator William Gibbs McAdoo iz Californije je velik optimist. Poročil se je v tretjič, zdaj s 46 let mlajšo bolničarko Doris Cross. 46 let razlike med ženinom in nevesto je pač precejšnja, ampak McAdoo se je ne straši.

Albanija potlačila revolto

Albanski kralj Zog se je obdržal na prestolu. Revolta proti njemu je bila zadušena vzlic temu, da je bila resna stvar. Precej upornikov je bilo v spopadih ubitih. Vladne čete so nekaj njihovih vodij polovile. Vlada jih je 38 spravila s poti s smrtno kaznijo, približno toliko je bilo obsojenih v dosmrtno ječo, “manj krivi” pa so dobili po nekaj let zapora. Precej aretiranih osumljencev je izpustila, ker se je izkazalo, da v upor niso sodelovali.

Tako je Mussolinijev podrepnik Zog zadušil upor. Ampak vzroki zanj so ostali, zato se prej ali slej dogodi proti njemu nova revolta.

Zalostna vloga svete stolice

V prizadevanjih za preprečenje italijanske invazije v Etiopijo je papež prevzel najzmernejšo vlogo. Moli za mir, a ob enem zahteva, da se aspiracijam in potrebam Italije v Etiopiji mora udovoljiti, toda na pravičen način in brez vojne. Ta njegova čudna rešitev spora nima nikake soglasnosti, ker so aspiracije Italije z ozirom na Etiopijo krivične, zato je nemogoče, da se jih bi pravično uresničilo. Mussolini to dobro razume, zato je tudi mobiliziral milijon mož in jih par sto tisoč poslal z vsemi morilnimi pripravami v Afriko. Papeževe poslednje pridige o miru so nov dokaz, da se je katoliška cerkev v Italiji, s sveto stolico vred, degenerirala popolnoma v sredstvo Mussolinijeve politike.

Za komunistično delo med Slovenci

Druže Lučić iz Clevelanda je na konvenciji hrvatskih radniških (komunističnih) klubova v Detroitu dejal, da je treba slovenske drugove izvežbati za delo med Slovenci. Priznal je, da se je s takim delom že poskušalo v prejšnjih letih, toda “se ga je slabo izvrševalo”. Lučić je za slovenski komunistični list, čim bo ustvarjene zanj med Slovenci dovolj opore. Eden tak poskus je stal hrvatske komuniste vsega skupaj nad \$11,000. Veranič v Milwaukeeju je bil edini, ki je imel profit od tega, kajti dali so mu za naslov (glavo) lista tri tisoč dolarjev. Noben slovenski list v tej deželi ni bil prodan tako drago, kakor je prodal Veranič svojo “Slovenijo”.

Chas. Frank Novak je bil mojster v “treniranju” slovenskih delavcev za “komunistično delo”, ampak posledice so bile slabe, dividend nikakih, in tako so ga hrvatski komunisti končno vrgli iz stranke ter ga proglasili za izdajalca in “provokatorja”. Eden izmed “treniranih” slovenskih delavcev, ki je deloval v slovenskem radniškem klubu v Chicagu, je zdaj v Jolietu, kamor je bil obsojen zaradi umora. Za par judeževih srebrnikov je ustrelil človeka, kateri mu ni storil nikdar nič žalega, zato, da so tisti, ki bi mu imeli biti najbližji, iztirjali za njim visoko zavarovalnino. Tudi Steve Kuervich je deloval med Slovenci in robančil proti “socialpatriotom”. Zdaj je v ječi zaradi požiga in mučenja. Druže Lučić se bo moral najprvo navzeti nekoliko “burvažne morale”, kajti brez te bo zbral okrog sebe zelo slabe apostole, ki komunističnemu imenu ne bodo delali časti.

BISTVENA SPREMENBA TAKTIKE KOMUNISTIČNE INTERNACIONALE

Marijorska “Delavska Politika” z dne 21. avgusta piše:

“Taktika komunistov se je v zmislu sklepov sedmega komunističnega kongresa v Moskvi bistveno izpremenila. Posebna resolucija navaja po ovinkih napake, ki so jih vršile komunistične sekcije po vsem svetu. Take napake so: prepozna taktika enotne fronte; nesposobnost, mobilizirati množice za politične in gospodarske delne zahteve; neumevanje potrebe boja za obrambo ostankov meščanske demokracije; neumevanje potrebe, da se ustvari popularna protimperialistična fronta v kolonialnih deželah; odklanjanje dela v reformističnih in fašističnih strokovnih organizacijah, kakor tudi v po meščanskih strankah ustvarjenih velikih organizacijah množic; podcenjevanje delovanja med delovnimi ženami, podcenjevanje pomena delovanja

Litvinov za mir

Na seji društva narodov je Maksim Litvinov 4. sept. izjavil, da je USSR za ohranitev miru v Afriki ali kjerkoli na svetu. V ta namen je pripravljena podpreti vsako skupno gibanje dežel, da se agresivne razkazrjale delavske vrste. Očitek sekcijam, je neupravičen, ker je napake delala internacionala sama. Posledica, če ne druga, je poraz demokracije v Evropi.”

KLIC NA OBRAMBO

ANDREAS LATZKO:

SEDEM DNI

ROMAN. — Poslovenil MILE KLOPČIČ.

(Nadaljevanje.)

Le ena skrb mu je obteževala vrnitev v "lastno kožo": Abt se je bal zasede — ni se mogel znebiti misli, da mu utegne baron na-
črtovati tajno policijo na vrat — nič ni bilo lažjega, kakor dati ga zajeti, ko se v temi vrne domov.

Hito je sklenil in napisal pismo doktorju Landau, a pometal poizkuse drugega za drugo skrbno raztrgane v koš, dokler mu ni na-
radnje uspelo, da je na kratko opisal svojo pustolovščino, ne da bi kajpada izdal stvari, ki je bil obljubil, da jih obdrži zase. V to pi-
samo je vtaknil večkrat preganjeni listek, na katerega je bil zapisal ime in naslov gospe majke in nujno prošnjo, naj stopi na poli-
cijo ter zagrozi z razkrinkanjem vse resnice, če ne izpuste Karla Abta v štiri in dvajsetih urah. Na doktorja se laško zanesel! Planil je ko bister lovski pes, če se je kakšnemu ne-
bogljenu človeku zgodila krivica, ne sebi ne svojem denarju ni prizanašal — hkratu pa je bil premožen in prezaposlen, da bi šel iz same radovednosti odpirat listek, preden bi potoke postavili rok.

Z obvestilom doktorju Landau se ni mu-
dilo, dovolj zgodaj ga prejme, če ga vrže v nabiralnik proti večeru. Bog bodi priča, ni je bilo stvari na svetu, da bi se zaradi nje zdelo Abtu vredno, smukniti prezgodaj in strahotno ozke lakaste čevlje. Čemu bi hodil na cesto — in kam? Lepšega pač ni na svetu kakor veli-
ka, hladna postelja in čudovita kad! Spati — jesti — kopati se, vsaj enkrat do kraja se od-
počiti!

Le spomin na slovo od lepe gospe — tisto tihomotožje po njeni bližini ni hotelo utih-
niti — pramen bledega zimskega solca je padel na telefonski aparat — — —
Zakaj ne bi poizkusil? — — —

Več ko spodleteti mu ne more!
Nihče v hiši se ni spominjal, da bi bil že sploh kedaj videl gospo majorko tako slabe volje. Ura za uro je potekala — miza je bila že davno pogrnjena za kosilo, Friedl pa se ni oglašil.

V to obupano pričakovanje je odresilo za-
brnel telefonski zvonček, in veliko je bilo razočaranje uboge Mimi, ko se je namestu za-
želenega glasu oglašil Abt, čigar jecljanja sprva sploh ni mogla razumeti. Dokler ji ni iznenada šinila v glavo misel, sprejeti njegovo posredovanje. Obljubil je, da takoj osvoboditi jetnika, takoj po kratkem poslovnem obisku, ki ga želi kot edino odškodnino. Sicer pa ni ubogi kujon prav nič nevar, bog ve da nima nič satirskega na sebi, jedva da si upa dvig-
niti oči — naj pride v božjem imenu.

Se dolgo je držal Abt slušalo na ušesu, tako težka je bila zanj ločitev od Miminega glasu. Do pol devetih je še dolgo: osem celih ur — najboljše, da jih prespi! Za šesto uro si je na-
ročil dobro večerjo brez pijače, ker ni hotel, da bi dišal po vinu — potem se je zadovoljno spazil nazaj v posteljo trdno prepričan, da ga bodo pravočasno prebudili. Glasovi Fried-
richove ceste so ga kmalu zazibali v spanje.

Ko je natakart potkal na vrata, se je že zdavnaj stemnilo, luči mimo drsečih avtom-
bilov so tekale kakor urni hrošči po stropu — ostalo mu je še ravno toliko časa, da je po obilni večerji zlekjen v temi pokadil ciga-
reto, preden je zadnjič stopil v čudovito kad. Potem se je z največjo skrbnostjo oblekel, počesal in uredil.

Trdnemu sklepu, da lepote ne bo spet do-
gočasil z obtožbami in opisovanjem svojega brezupnega življenja, se je Karl Abt kmalu iznevil, ker je Mimi Brenkenova začela po-
govor takoj z vprašanjem, ali ne bi vendarle skušala poiskati zanj službo šoferja — če že vztraja pri svojem nespametnem upiranju, da ne sprejme nobene pomoči iz baronovih rok.

Pogovor se je nekam zapletal, ker se sicer tako iznajdljiva Mimi nikakor ni mogla od-
pomoči od iznenadenja.

Mar je to tisti neokretni, zanemarjeni krvo-
ločnej od večerj, — Zdelo se ji je, da se je čez noč vrasel v elegantno obleko. Urejena, svileno bleščeča se frizura je dajala obrazu drugačen izraz, ves pojav je imel nekaj pre-
senetljivo kultiviranega: to je bil prikupno-
skromen, ljubeznivo neroden človek — nič večji zarobljenec kakor sportniki, kmetje in častniki, če se oblečejo v mestno civilno obleko.

Zaman se je siloma trudila, da bi si priklila v spomin sliko prejšnjega večera, razto-
goteni obraz pod premočenim, predenastim čopom las: misel na sivo volneno srajco brez ovratnika in težke čevlje jo je spomnila le strahotno izpremenjenega obraza ubogega, nesrečno popačenega Friedla Mangiena. Mož, ki je stal njej nasproti, jo je zmedel; prepla-
šen od njenega molčanja tudi Abt ni spravil nobene besede več z jezika.

V ta premor iz zadrege je zabrnela s ka-
mina ura, odbila najprej deveto in odcingljala svojo staro gavoto. Nehote sta se oba ozrla tja, kjer je stal baron, naglo povsila oči in bila še bolj zmedena — dokler ni nazadnje Abt obotavljaje vstal, zajecelja nerodno ne-
kaj o "hvali" in čutil, kako mu klečajo kole-
na, ko je videl, da se mu bliža bela, s prstani obložena roka, izprošena v slovo.

Dasi so mu bile rokavice ozke, jih ni bil sle-
kel — polagoma se je priklonil — od daleč

željno sesal vase vonj po hiacintah — že pri-
pravljen, da se vrže na vabeči plen — ko ga je Mimi nenadoma pahnila od sebe ter planila iz sobe.

Z divje bolščečimi očmi, z zadušeno klet-
vico v grlu je strmel za njo.

Igra? ... Drzna, pretkana igra, da ga tem bolj gotovo zvablja v past?

Visoko se je vzravnal, zbral vse moči, se hotel vreči na barona in mu treščiti pest v zmagoslavno režeči se obraz, pa naj se zgodi potem, kar se hoče!

Nobenega moškega ni bilo v sobo — le Mimi se je opotekla skozi vrata, zastrmela vanj in zaječala:

"Kaj ne slišite? — Auto! Moj mož!" —

Ne, to ni bila past! Njen prebledeli, od stra-
hu spačeni obraz, je vžil odločnost v Abtove odrevenele ude. Pomagati je hotel — rešiti jo nevarnosti — potegnil je težki kožuh ka-
kor vlečko za sabo in silil k vratom. "Vogalna soba na vrt?" — "Hitro! Hitro! Kje je?" — — — je šepetal in težko sodel. — "Tam sem hotel sinoči splezati kvišku po streševodu. Tja! — K predzadnjem oknu! Hitro!" —

Tekla je pred njim — s trepetajočimi roka-
mi sta odpirala zapahe in ovirala drug drugega, da je pretekla skoraj cela večnost, preden sta okno vendarle odprla. — V brezglavem hitenju se Abt ni domislil, da bi bil vrgel ko-
žuh na vrt — zajahal je okensko polico, ena noga mu je visela že čez, in se obupno boril s težkim bremenom.

"Je že tu! — Prepozno!" je zaječala Mimi in letala od vrat do okna, od okna do vrat. — "Izgubljena sem!"

Podžgan od njenega obupnega krika se je zavilhtel Abt čez okno. Njegova glava je iz-
ginila pod okensko polico prav tedaj, ko je planil Bodo Brenken v sobo. Ostra, zarjavela žica strelodava je ranila Abtu dlan do krvi. Kožuh je ob zapahu ali žeblju obvisel, se ne-
nadoma nategnil in trdovratno oviral njegov beg. Pustiti znanega baronovega kožuha ni-
kakor ne sme! Misel, da bi mogel lepoticco iz-
dati, mu je podelila tako nadčloveško moč, da je viseč z levico na strelodavu vlek za des-
nico kožuh. Trikotni konček, ki se je odtrgal in obvisel, je bil premahnen, da bi ji utegnil biti nevarni! Če mu še uspe doseči tla in s sukno odnesti pete, bo rešena.

Tu se je pretrgala njegova skrb za Mimi, kakor bi trenil. Nagon samoohrane se je oga-
sil — polastil se je slehernega živa in sle-
herne mišice. — Ne da bi se bil zmenil za kri, ki mu je topla tekla po rokah, je drsel na-
vzdol, in hlastno meril razdaljo, ki ga je še ločila od življenja. Zdelo se mu je nesmisel-
no, skoraj smešno, da je prestal štiri leta vo-
jne in srečno odnesel pete — zdaj pa naj bi ga ljubosumen možakar, ki mu žena skače čez plot, ustrelil kakor verveco! —

Toda šlo je za res, nagla druga za drugo sta zazvižgali dve krogli mimo njegovega ušesa. Ozrl se je kvišku. Spet se je zablistalo in v levi nogi je začutili skelečo bolečino. — Zadet! — Naslednja krogla pojde morda skozi glavo.

Kaj je tisti tam zgoraj znorel? — — — Strelji so bili namenjeni pač nekomu aru-
gemu! — Pravi krivec je sedel na varnem — saj se vendar ne sme, ne sme zgoditi, da bi celo smrt, celo smrt za gospoda barona — — — Abt je hotel zaklicati — protestirati — toda daveča jeza mu je zadrgnila grlo. Strah pred smrtjo je mrzlo pršel iz vseh znojin.

Tedaj je udarila krogla naravnost skozi glavo, naravnost skozi vročino delujočo možgane.

"Krivica!" — je bila zadnja misel, ki so jo prestreljeni možgani še izoblikovali. "Krivica!" — je hotel zarjoveti. Vsa neizrabljena življenska moč, ki jo je košček svinca več desetletij prezgodaj razbil, se je zgnetla skupaj, mu odprla usta in napela pljuča za osvobo-
jujočo obtožbo, ki ga je davila vse žive dni.

"Krivica!" — ta krik je tičal v njego-
vih ugasujočih očeh, njegovi prsti so grabili v zrak po opori, kakor da hoče še v padcu strgati krinko s sveta, da mu pljuvne v razga-
ljen obraz, ker mu je storil krivico — njemu, materi, očetu, v življenju in smrti, povsod in zmerom le krivico! — — —

"Krivica!" — — —

Smrt mu je pognala nezakričan krik nazaj v grlo kakor čep, mala krogla je zavrtela krepko telo okrog sebe in treščila mrtvo kepo z opletajočimi udi v zimski vrt.

Vznak, z obrazom navzdol — tako je silna teža padca povlekla truplo še nekaj pedit po zamrznem pesku, nakar je brezoblični kup obležal na robu vodometu. Če ne bi bilo oble-
čenega telesa, bi v kravi kaši, ki je s peskom pomešana lepela čez raztrgani ovratnik sraj-
ce, živ krst ne spoznal ostankov človeškega obraza.

(Dalje prihodnjic)

Ako bi hoteli delavci prisluškovati petino toliko časa resnici kakor prisluškujejo la-
žem, bi svetovna socialna revolucija maho-
ma korakala.

Revolucija, ki bi mogla strmoglaviti igno-
ranco v delavskih vrstah, bi bila najva-
žnejša in najpotrebnejša.

Kralj Haile Se-
lassie se je v spo-
ru z Italijo izka-
zal dozdaj dokaj
spretnega, ker se
je izogibal provo-
kativnih izjav in
dejanj. Dočim se
je Italija mobili-
zirala, je on molil
za mir in naslav-
ljal apele ligi na-
rodov. Ko je vidi-
del, da gre zares,
je tudi on odredil
mobilizacijo. Na
sliki je trobentač
etiopijske armade.
Kljub primi-
tivnosti etiopijs-
kega ljudstva na-
vdušenje med
njim za obrambo
proti tujim usiljivcem naglo narašča.

VOJNA NAJVEČJA NESREČA ZA LJUDSKO ZDRAVJE IN BLAGINJO

"Ženski List", glasilo sloven-
skega socialističnega ženstva,
piše v svoji avgustovi številki
pod naslovom "Pogubne posledice
vojne za ljudsko zdravje"

med drugim:

"Vojna je najtežja nesreča
za delovno ljudstvo. Ne zahteva
žrtev samo na fronti, ampak
zadane posredno vse delavce in
kmete, tudi žene in deco. Stra-
šna epidemija influence proti
koncu imperialistične vojne je
zahtevala celo več smrtnih žr-
tev, kakor klanje na bojiščih.
Epidemija seveda ni nastala
slučajno. Vzroka ji ne smemo
iskati v tem, da so nastopili ka-
ke posebne vrste bacili. Ne,
epidemije so vedno le spremlje-
valke vojne. Tudi druge bole-
zni postanejo v vojni nevarnej-
še, tako posebno otroške bole-
zni in pa jetika. Kako pogubna
je vojna za ljudsko zdravje,
nam kažejo naslednje številke:
l. 1913 je v Nemčiji umrlo 13%
ljudi, leta 1918 pa 23%! Va-
žno je vedeti obenem, da je
predvojno umrljivost stalno pa-
dala. Ta velika umrljivost nam
postane razumljiva kakor hitro
se spomnimo, kako so morale
široke mase ljudstva stradati,
prenašati prekomerne telesne
napore in trpeti pomanjkanje v
vsem. Medicina uči, da je po-
trebno za delovnega človeka
najmanj 130 g beljakovine,
100 g masti in 500 g ogljikovih
hidratov v hrani. V resnici pa
delovne množice niso dobile v
vojni, niti majhnega dela te
nujno potrebne količine. Da
niso nečloveško trpeli samo voj-
niki na fronti, ampak tudi nje-
hovi domači, nam ni treba po-
sebej dokazovati. Zato pa nam

Naše aktivnosti v Chicagu

Chicago, Ill. — Prošlo soboto
je imel svoj koncert "Red Star
Orchestra", ki deluje pod okri-
ljem naših srbskih sodrugov na
severni strani, združenih v kluba
št. 20 JSZ. Udeležba je bila
obilna in spored dobro predva-
jan.

Shod mladinskega odseka
kluba št. 1, ki je bil sklican na
dne 5. sept. na vogal ulice Mil-
lard in 26th, se ni vršil, ker taj-
nik okrajne organizacije ni mo-
gel dobiti zanj policijskega do-
voljenja.

Na pikniku čitateljev Prole-
tarca in drugih prijateljev de-
lavskega časopisja, ki se vrši v
nedeljo 29. sept. pri Keglu v
Willow Springsu, bo predva-
jan zanimiv spored, o katerem
je poročano na drugem mestu.
Vsi, ki imate avte, ste prošeni,
da povabite s sabo svoje pri-
jatelje, kolikor imate zanje
prostora, za druge pa bodo na
razpolago truki dopoldne in ta-
koj po 1. uri. Tudi busi, ki vo-
zijo v Joliet skozi Willow
Springs, so za vožnjo na Ke-
glov vrt jako prikladni.

Za ta piknik, ki bo v korist
Proletarca, je več članov in član-
ice obljubilo prispevati jestvine
in pijačo, nekateri pa so pri-
spevali gotovino.

Komur je mogoče pomagati
na sličen način, naj svoj prispe-
vek izroči ali prijavi bodisi so-
družici Karolini Macerli, ali pa
tajniku kluba Justinu Zajcu.

Vsem klubom JSZ v Chicagu
in v Waukeganu so bile poslana
vstopnice k slavlju 25-letnice
JSZ, katere se bo vršila v dvo-
rani ČSPS v nedeljo 20. okto-
bra. Vstopnice so v predprodaji
po 35c. Klubi, katerim so bile
poslane, jih bodo plačali po
15c, 20c od vsake vstopnice, ki

MUSSOLINI IZZIVA RADI OBUPNIH RAZMER V SVOJI BEDNI DEŽELI

(Nadaljevanje s 1. strani.)

da mora biti liga odločna v vsakem slučaju proti vsaki deželi,
ki se poslužuje vojne v dosego svojih namenov.

Priporočil je, da naj se prizadevajo za razorožitev obnovi
in v ta namen se naj ustanovi trajna razorožitvena konferenca,
namesto sedanje, ki je neefektivna.

Države, zastopane v Zenevi, so se končno torej le izjavile,
da Mussolinijeve vojne v Afriki ne bodo vzele mirno na zna-
nje. Samo zastopnik klerikalne fašistične vlade v Avstriji je
brnil Mussolinija in njegove nakane. To je razumljivo, kajti
režim, ki krmari današnji Avstriji, obstoji samo po zaslugi Mus-
solinijevega in papeževega Rima.

V razpravah o predlogu Anglije za sankcije proti deželi,
ki se bi poslužila sile za osvajanje tujih teritorijev, se je opa-
zilo, da ima delavsko gibanje v Evropi mogočen vpliv. Zastop-
niki škandinavskih dežel in tudi nekaterih drugih so govorili
ne samo v imenu svojih vlad, ampak tudi v imenu socialističnih
strank in unij. Litvinov je govoril ne samo v imenu velesile,
ampak v imenu take velesile, ki je odpravila kapitalizem in
gradi nov ekonomski sistem na temelju kolektivne svojine.

Kritiki sovjetske zunanje politike v delavskih vrstah so bili
s tem več ali manj potolaženi. Ampak čemu USSR prodaja po-
slednje mesece Italiji toliko živin in sirovin, če je res za sank-
cije vprašujejo tisti, ki žele, da Rusija ne krene na pota meše-
tarenja, po kakršnih hodijo imperialistični državniki.

Herbert Morrison, predstavnik delavske večine v london-
skem mestnem svetu in eden vodij mogočne angleške delavske
stranke, je v mestnem svetu dejal, da je Mussolini neodgovoren
fanatik s krvoželjnimi tendencami. Mussolini kaže z zgraža-
njem na barbarizem Etiopije, tisti Mussolini, ki je kriv politič-
nih umorov v Italiji in poplave racinovega olja, mučenje jet-
nikov in zasužnjevanja ljudstva. Ta Mussolini se predstavlja zdaj
za svetnika, kar je šala, ki ji v sto letih ne najdeti primere.

Morrison je nato apeliral na ljudstvo Italije, da se naj osvo-
bodi vezi, v katere ga je uklenil nori diktator.

Delavska socialistična internacionala in mednarodna zveza
strokovnih unij sta sprejeli skupno resolucijo, v kateri zahte-
vata, da vlade podvzamejo proti Italiji drastično akcijo, ako bo
pričela z vojno. Enake zahteve je sprejela zveza angleških
unij in organizirano delavstvo v Franciji.

Mussolini, ki se je pred par leti še rogal socialističnemu
delavstvu in se norčeval, da je socialističnemu gibanju za vselej
odzvnilo, zdaj lahko spoznava, da je spravil v resnici svojo
diktaturo v opasnost, Italijo pa pritiral prav do prepada. Ako
bo kljub vsemu še vztrajal pri svojem histeričnem vojnem po-
četju, bo vržena v katastrofo, kakršne mu ne bo njeno ljudstvo,
ko se zdrami iz vojne omotice, nikdar odpustilo.

jo prodajo, pa gre v njihovo
blagajno. Odgovornost za kri-
je izdatkov prevzame popo-
loma klub št. 1, pod čigar ok-
riljem se vrši to slavlje. Na ta
način imajo klubi št. 16, 20, 45
in 224 priliko, da pripomorejo
k res impozantni prireditvi, ob
enem pa pridobijo nekaj sred-
stev za svoje izdatke.

Prihodnja seja kluba št. 1 bo
v petek 27. sept., na kateri bo
tajnik stavbinskega odseka Fr.
Zaitz poročal o podvzetju za
nakup poslopja, o katerem
smatramo, da je primerno za
urade Proletarca in JSZ in pa
za seje in vaje kluba št. 1 in
pevskega zbora "Sava". Poleg
tega bodo podana druga važna
poročila, na pr. o pripravah za
spored slavlja 25-letnice JSZ, o
financah kluba, o delu soc.
stranke v okraju Cook, o našem
angleškem odsegu, o Red Fal-
cons, pevskemu zboru "Sava"
itd.

Kdor ni še napravil obračuna
za vstopnice, ki jih je prejel za
zadnji piknik soc. stranke dne
24. avgusta, ali ako ima še kaj
vstopnic od kake druge prire-
ditve kluba in "Save", je pro-
šen, da stvar izravna na seji 27.
sept. Čimvečja točnost na tej
strani, toliko bolj pregledna
bodo poročila, ki jih o našem
skupnem delu podaja tajnik in
pa člani odsekov.

Takozvani počitniški meseci
so minili. Sezona naših priredb
v dvoranah, in zlet v korist Pro-
letarca, je na pragu. Torej vsi
na delo za čimboljši napredek
kluba, Proletarca in JSZ ter
našega gibanja v celoti. — P. O.

FENCL'S
RESTAVRACIJA IN
KAVARNA
2609 So. Lawndale Ave.
Chicago, Ill.
Tel. Crawford 1384

CLOTHCRAFT
Union
Made
OBLEKE
SUKNJE
POVRNIKI
IZ
CISTE
VOLNE
16.00
Obleke po meri \$21 in več;
hlače po meri od \$3.95
Mocnik Clothing, Inc.
6421 ST. CLAIR AVENUE
CLEVELAND, O.
V Slovenskem narodnem domu
SE PRIPOROČAMO

NAJVEČJA SLOVANSKA TISKARNA V AMERIKI
JE
NARODNA TISKARNA
2142-2150 BLUE ISLAND AVENUE
CHICAGO, ILL.
Mi tiskamo v slovenskem, hrvaškem, češkem, poljskem,
kakor tudi v angleškem in nemškem jeziku.
NASA POSEBNOST SO TISKOVINE ZA DRUŠTVA IN TRGOVCE

KONCERT IN GOVORI NA PRIREDITVI "PROLETARCA"

Spored, ki bo predvajan na zletu članov JSZ in drugih prijateljev "Proletarca" 29. sept. pri Keglu v Willow Springsu

Ob 2. pričetek sporeda. "Glasnogovornik" bo raznesel po vrtu pesmi in glas govornikov

Chicago, Ill. — Na slovenskih zletih v Chicagu imamo ponavadi le plesno zabavo, balincaje in včasih sportne igre ter tekme. Le redkokdaj pa smo čuli na kakem pikniku naših organizacij pevski spored in govornike.

V nedeljo 29. septembra pa bomo čuli pri Keglu v Willow Springsu na zletu članov JSZ in drugih prijateljev delavskega časopisa tudi lepo slovensko in drugo petje ter govornike. Nekaj pevskih točk — upamo tako — bodo predvajali Savani — druge pa bodo podale z gramofonskih plošč. Poleg slovenskih pesmi boste čuli tudi tri ali štiri ruske, ki jih je rekordiral sloviti kozaki zbor in pa ruski mešan pevski zbor velikega slovesa.

"Sijaj solnce", "Fantje po polji", "Slovensko dekle", "Pleničje je prala", "Pogled v nedolžno oko", "Rajbenška", "Se kikeljco prodala bom", "Gor čez jezero", "Ne bom se močila", "En starček je živel", "Jaz pa za eno deklico vem", "Sinoči je pela" — to so nekatere izmed pesmi, ki jih boste čuli na zletu članov JSZ in drugih prijateljev delavskega časopisa v nedeljo 29. sept. pri Keglu v Willow Springsu.

Zbori in pevci, ki so označeni v teh rekordih, bodo oznanjeni na pikniku skozi "glasnogovornik", kakor pravijo taki napravi v starem kraju. Istotako bo skozi te zvočnike oddajal ves pevski spored.

Poleg slovenskih narodnih pesmi bodo predvajane, kakor že omenjeno, tudi razne umetniške skladbe. Kozaki zbor zapoje s plošč "Rdeči sarafan", mešan ruski zbor pa dve ruski narodni pesmi. Tudi arij iz oper ne bo manjkalo.

Šaljapin zapoje "Brodarje z Volge". Ravelov "Bolero" nas bo tudi zabaval.

John Rak bo v angleščini na kratko objasnili delo mladinskega odseka JSZ, Mary Jugg bo razložila namen organizacije "Rdeči Sokol" (Red Falcons), in pa uspehe, ki jih ima mladina v šoli, katero obdružuje klub vsako soboto. Vodi jo Mary Jugg.

Frank Zaitz bo govoril o Slovenskem delavskem centru, o posloplju, ki smo ga sklenili kupiti v ta namen in o možnostih, da v njemu res lahko razvijemo socialne in prosvetne aktivnosti, kakršne bodo dale naprednemu slovenskemu delavstvu v tem mestu novo življenje.

Chas. Pogorelec bo govoril o važnosti delavskega tiska in vlogi Proletarca med Slovenci in drugimi Jugoslavi v Ameriki. In naravno, da bo omenil tudi slavje 25-letnice JSZ, ki se vrši v nedeljo 20. oktobra v dvorani COPS.

Donald J. Lotrich bo oznanil prireditve k slavju 10-letnice društva Pioneer, in oznanjeni bosta tudi vinski trgatvi, ki ju priredita društvi Slavija in Nada, prvo v Chicagu, drugo pa na vrtu pod trto v Clarendon Hillsu.

Kakor že omenjeno, je na sodelovanje v sporedu povabljen zbor "Sava" s svojimi solisti, dueti in kvarteti.

Veselični odbor kluba št. 1, v katerem so poleg tajnika Justin Zajca, Karoline Macerel, John Hujan in Chas. Pogorelec, in od angleškega odsega pa John Rak, Jos. Turpin, Tillie Polenik, Ernestine Jugg ter Tillie Ločniškar, se ne trudi samo da bodo udeleženci čimboljše postreženi, ampak skuša dobiti prispevatelje, ki bi dali dobrih jestvine ali pa gotovino v ta namen, zato da bo gmotni uspeh toliko boljši.

Imena vseh prispevateljev bodo objavljena po prireditvi. Imeli bomo kajpada tudi plesno zabavo, na kateri bo igral J. Kochevarjev orkester.

Angleški odsek kluba je poskrbel za to prireditev še posebej zabavne točke, o katerih poročajo na angleški strani.

Na članstvo klubov JSZ v Chicagu, na čitatelje in sploh na vse naše prijatelje apeliramo, da oglašajo to prireditev, pa bomo imeli udeležbo, ki jo bomo vsi veselili. Vstopnina je prosta.

Na angleški strani v tej številki in v slovenskem dopisu o splošnih aktivnostih kluba je pojasnjeno glede vožnje.

Da, kaj pa v slučaju, da nam vrag "zmeštra" vreme? Upamo, da se to ne zgodi. S tega stališča tudi pripravljamo ves omenjeni spored. Ampak če se neobratno le pripeti, se bo prireditve vršila v dvorani SNPJ.

Pridite na Keglov vrt v nedeljo 29. sept. zgodaj, da se naužijete lepote jeseni, da se zabavate, in da poslušate omenjeni spored, ki se prične ob 2. popoldne.

V vrtu so mize, za balincaje je prostora na izbiri in paviljon je prostoren.

Tako je v glavnem povedano za enkrat vse. Na zavedno delavstvo v Chicagu pa se zanašamo, da se gotovo udeleži te prireditve. — Odbor.

Vabilo na zabavo v Strabane 28. sept.

Strabane, Pa. — Klub št. 118 JSZ vas vabi na plesno zabavo, ki jo priredi v soboto 28. sept. v dvorani druš. Postojnska Jama SNPJ. V Penni smo to leto imeli nekaj prireditev v proslavo 30-letnice Proletarca in tuja se bo vršila v ta namen. Igral bo na nji orkester Bergantovih hčera iz Lisbon, O.

Naš klub vabi na to slavje vse napredno misleče delavstvo v tem okrožju, z zagotovilom, da bo s prireditvijo, postrežbo, z družbo in sporedom vsakdo zadovoljen.

Vsakokrat, kadar tukajšnji socialisti prirede zabavo ali pa slavje, vedno čujemo izraze udeležencev, da se nikjer ne zabavajo tako dobro kakor med nami. Prav tako obilnega razvedrila bo vsakdo deležen v soboto 28. sept., če že ne radi drugega, pa zato, ker nam bo

do igrala dekleta, ki jih je lepo videti in slišati.

Vrhu vsega ima vsaka prireditev kluba št. 118 delavski pomen in prav tako ga bo imela ta. Torej napolnimo dvorano, ker nas vabijo vanjo vsi prej navedeni razlogi.

John Terčelj.

Volilna kampanja v Clevelandu, naše prireditve in drugo

Cleveland, O. — Primarne volitve za nominiranje kandidatov v mestno zbornico in za župana se vrše 1. oktobra in druge 5. novembra. Prve so za nas vsled sedanjega volilnega sistema v Clevelandu važnejše kakor druge, kajti pri prvih izberemo izmed vseh dva kandidata v vsak urad, ki gresta nato na končne volitve. Kandidati ne bodo navedeni po strankah. To je, vsi kandidati za župana bodo v skupni koloni in enak sistem je za kandidate v druge urade, katerih je kot lista in trave — namreč kandidatov. Za nas pridejo le delavski v upoštevanje. V slovenski naselbini imamo dva, ki sta bila nominirana od delavcev. To sta Louis Zorko v 23. wardi in Frank Barbič v 32. Če hočete, da bosta ta dva prišla v ožje volitve v novembru, agitirajte in glasujte zanj. Ako delavski kandidati ne prodrjo pri primarnih volitvah, potem končne volitve nimajo za nas nobenega pomena, kajti volilci ne bodo imeli pred seboj drugega kakor glasovnico, na kateri bosta v vsak urad dva kandidata, oba pristala sedanega sistema in ob enem pristaja ene ali druge kapitalistične stranke.

Socialistični kandidat za župana je Robert Dullea, mlad, energičen fant, tajnik ohijske soc. stranke. Ako hočete, da dobi Cleveland razumnega in poštenega župana, glasujte zanj! Agitirajte med znanci, da store isto.

Jugoslovanska sekcija za zavarovanje brezposelnih delavcev sklicuje javen shod, ki se bo vršil v petek 27. sept. ob 7:30 zvečer v spodnji dvorani Slov. nar. doma na St. Clairju. Nastopili bodo razni govorniki. Za govornika je povabljen tudi državni senator Duffy, ki se v zakonodaji bori za zavarovanje brezposelnih. Govorila bosta tudi slovenska aldermanska kandidata Louis Zorko in Fr. Barbič.

V agitaciji za ta shod sodeluje tudi klub št. 27 J. S. Z. Vstopnina je prosta. Udeležite se ga v velikem številu.

V nedeljo 29. septembra bomo imeli v Slov. nar. domu na Waterloo Rd. slavje 30-letnice Proletarca. Kaj je Proletarec, ni potrebno pojasnjevati, posebno onim, ki ga čitajo. Tri deset let borbe za delavske pravice ni lahka stvar. Tri desetletja se že upira močnim sovražnikom med nami in bogataškim magnatom, ki trošijo milijone dolarjev za zavajanje in zaslepljevanje delavske raje. Ampak Proletarca niso mogli uničiti.

V sporedu slavja bodo koncertne točke, igra in govori. Program se prične ob 3. pop. Zvečer bo plesna zabava v spodnji dvorani. Po koncertu nastopijo tudi naši kandidati Zorko, Barbič in Dullea. Povabljen je tudi slovenski govornik iz Chicaga.

Vsi, ki ste pristali delavskega gibanja in verujete v boj za osvoboditev delavstva izpod bremena izkoriščanja in drugih socialnih krivic, udeležite se tega slavja. — Kamp. odbor.

Smrt za "domovino"

Italija je uradno priznala, da je do 31. avgusta umrlo v italijanskih kolonijah ob mejah 130 italijanskih vojakov. Poleg teh je poginilo pri delu v istih krajih kakih 20 italijanskih delavcev. Tisoče italijanskih vojakov in delavcev je zbolelo in so jih morali odpeljati iz kolonij na italijanske otoke, da so jih skrilili pred ljudstvom.

Prosvetna Matica

V fond Prosvetne matice JSZ so vplačala društva, socialistični klubi in druge organizacije v maju, juniju, juliju in avgustu kot sledi:

Št. in kraj društva	Vsota
1. SNPJ, Chicago, Ill.	6.00
2. SNPJ, La Salle, Ill.	3.00
3. SNPJ, Johnstown, Pa.	6.00
5. SNPJ, Cleveland, O.	12.00
8. SNPJ, So. Chicago, Ill.	6.00
10. SNPJ, Rock Springs, Wyo.	4.50
13. SNPJ, Bridgeport, O.	6.00
16. SNPJ, Milwaukee, Wis.	12.00
21. SNPJ, Pueblo, Colo.	6.00
34. SNPJ, Indianapolis, Ind.	6.00
36. SNPJ, Willock, Pa.	3.00
47. SNPJ, Springfield, Ill.	3.00
49. SNPJ, Girard, O.	6.00
54. SNPJ, Glencoe, O.	6.00
55. SNPJ, E. Palestine, O.	3.00
59. SNPJ, DePue, Ill.	3.00
64. SNPJ, West Newton, Pa.	6.00
65. SNPJ, Breezy Hill, Kans.	3.00
81. SNPJ, Red Lodge, Mont.	3.00
82. SNPJ, Johnstown, Pa.	6.00
89. SNPJ, Midway, Pa.	6.00
92. SNPJ, Franklin, Kans.	3.00
98. SNPJ, La Salle, Ill.	6.00
102. SNPJ, Chicago, Ill.	6.00
118. SNPJ, Pittsburgh, Pa.	3.00
119. SNPJ, Waukegan, Ill.	6.00
122. SNPJ, Aliquippa, Pa.	6.00
124. SNPJ, Forest City, Pa.	12.00
142. SNPJ, Cleveland, O.	6.00
147. SNPJ, Cleveland, O.	6.00
153. SNPJ, Youngstown, O.	.50
168. SNPJ, Conemaugh, Pa.	3.00
234. SNPJ, Milwaukee, Wis.	6.00
244. SNPJ, Kaylor, Pa.	3.00
254. SNPJ, Bon Air, Pa.	2.00
258. SNPJ, Bellaire, O.	2.00
275. SNPJ, Maynard, O.	3.00
287. SNPJ, Burgettstown, Pa.	6.00
295. SNPJ, Bridgeville, Pa.	6.00

(\$3 za 1934.)

297. SNPJ, Raton, N. Mex.	3.00
312. SNPJ, Cleveland, O.	3.00
314. SNPJ, Buhl, Minn.	3.00
315. SNPJ, Canton, O.	3.00
358. SNPJ, Power Point, O.	3.00
434. SNPJ, Arma, Kans.	6.00
449. SNPJ, Cicero, Ill.	4.50
494. SNPJ, Point Marion, Pa.	3.00
535. SNPJ, Akron, O.	3.00
559. SNPJ, Chicago, Ill.	6.00
562. SNPJ, Barton, O.	1.00
747. SNPJ, Milwaukee, Wis.	6.00
Federacija SNPJ, S. V. Ohio	9.00
Federacija SNPJ, Westmoreland, Pa.	6.00
Federacija SNPJ, vah. Ohio in W. Virginia	6.00
Federacija SNPJ, vah. Penna.	4.50
48. SSPZ, Arma, Kans.	3.00
80. SSPZ, Herminie, Pa.	6.00
181. SSPZ, Power Point, O.	3.00
220. SSPZ, Detroit, Mich.	3.00
108. JSKJ, Youngstown, O.	3.00
19. JPZS, Milwaukee, Wis.	6.00

KLUBI J. S. Z.	
1. Chicago, Ill.	6.00
3. Oglesby, Ill.	3.00
37. Milwaukee, Wis.	12.00
45. Waukegan, Ill.	6.00
69. Herminie, Pa.	2.00
114. Detroit, Mich.	2.00
175. Moon Run, Pa.	6.00
222. Girard, O.	6.00

Druge organizacije.	
Slov. nar. dom, Ambridge, Pa.	3.00
Soc. pev. zb. "Sava", Chicago.	4.00
Soc. pev. zb. "Zarja", Cleveland	6.00
Dramski klub "Zora", Pueblo,	6.00
Dramsko dr. "Anton Verovšek",	6.00
Cleveland, O.	6.00
Dramsko dr. "Soča", Strabane,	6.00
Zenski zadrugi odsek, Waukegan, Ill.	12.00

Skupaj \$381.00
TAJNISTVO P. M.

Protivojni shod

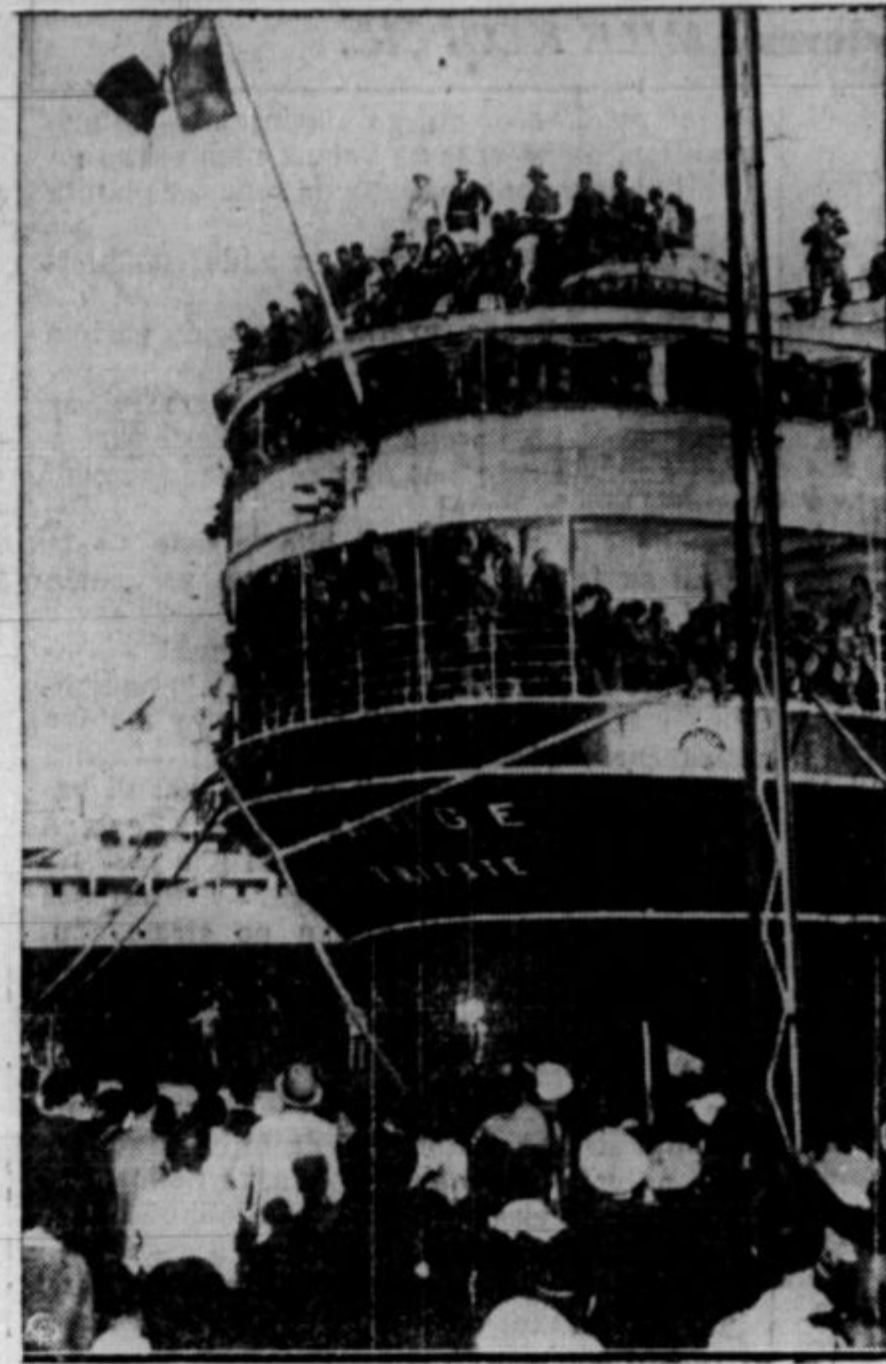
V Chicagu se bo vršil v četrtek 26. sept. v prostorih kluba brezposelnih, 2544 So. Millard Ave., protivojni shod, ki ga sklicuje angleški odsek kluba št. 1 JSZ.

IMPERIALIZEM JE BREZ SRAMU

Risar Cargill s to karikaturu predstavlja Mussolinija, ki kliče ligi narodov (policiju): "Pomagaj, pomagaj mi loviti barbarskega roparja!" Ta ropar kajpada je Etiopija, pred katero je Musso in njegova Italija v "nevarnosti".

"MI MORAMO NAPREJ!"

Italijanski diktator navdušuje Italijane s sovinstičnimi gesli in pa s prerokovanjem, da je Italiji usojeno obnoviti staro rimsko cesarstvo. To pa ji je mogoče le, ker je fasiščna in vsled tega "očistena vsega demokratičnega in marksističnega strupa". Na sliki je italijanska ladja, z mostom, "ki mora naprej", na poti iz tržaške luke v italijansko Somalijo.

Shod v prid akcije za brezposelne

Cleveland, O. — V petek večer 27. sept. bo v Slov. nar. domu shod, ki se ga sklicuje po nalogu Jugoslovanske sekcije za zavarovanje brezposelnih. Za govornike so povabljeni poslanec v ohijski zakonodajni Duffy, ki je predložil osnovo za tako zavarovanje s podporo naše organizacije, dalje T. Long, ki je vodja progresivne skupine v Clevelandski delavski federaciji, Steve Losco, predsednik Lige brezposelnih v Clevelandu, Robert Dullea, ki bo govoril o važnosti predstojećih mestnih volitev, in Louis Zorko, ki je kandidat za koncilmana v 23. wardi.

Shod bo torej zelo interesanten. Po končanem govorniškem sporedu pa bodo predvajane slike z letošnje skupne prvomajske proslave. Ako bo običajstvo z njimi zadovoljno, bodo v bodoče slični filmi na naših prireditvah večkrat predvajani.

Na članstvo vseh društev apeliramo, da se naj tega shoda udeleži v čimvečjem številu. Prične se ob 8. zvečer. Vstopnina je prosta. Ničje se torej ne more izgovarjati, da mu je na ta shod nemogoče priti zaradi brezposelnosti, ali ker nima denarja — kajti namenjen

26th St., in v uradu za aranžiranje koncertov, Bertha Ott, 59 E. Van Buren St. Telefon Vanekovega urada je Lawndale 2018.

Naznanilo in vabilo

Chicago, Ill. — Seja kluba brezposelnih se vrši v četrtek zvečer, 19. septembra, ob 8. zvečer, pri Kerinu, 1838 West Cermak Rd. Pričakuje se, da se je udeleži kolikor mogoče največ članov, ker bo zelo važna. Kdor ima kakega novega kandidata za pristop v klub, naj ga pripelje s seboj na sejo.

Kot je bilo že poročano v tem listu, priredi klub brezposelnih, pridružen k Workers Alliance of Cook County, domačo zabavo v soboto 21. sept. v klubovih prostorih na 2544 S. Millard Ave. Pričetek ob 8. zvečer. Godba bo prvovrstna: Pucljev trio. On je tudi član našega kluba. Vstopnina je samo 10c, torej tako niska, da se vsak lahko udeleži te zabave.

Vstopnice se dobe pri tajniku in članih kluba. Kdor si jo poprej ne preskrbi jo lahko kupi pri vratih ravno za isto ceno. Pričakujemo velike udeležbe. Znano nam je vsem, da kot pridružena skupina k Workers' Alliance of America tudi naš klub št. 61 deluje širom Združenih držav za dobrobit in izboljšanje delavskega položaja. Klub št. 61 gmotno podpira to organizacijo. Zato prireja večkrat zabave, da tako pomore blagajni. Klub brezposelnih vas vljudno vabi, da se v čimvečjem številu udeležite zabave v soboto 21. septembra. S tem pomagajte organizaciji, ki se resnično trudi izboljšati mislerne razmere in za boljšo bodočnost. — J. Oblak.

Naročajte knjige iz Proletarceve knjižarne.

BARETINCIC & SON

Tel. 1475
POGREBNI ZAVOD
424 Broad Street
JOHNSTOWN, PA.

Nothing was ever made but that some one could not make it worse and sell it for less.

A modernized good housewife and careful mothers will buy from

Wencel's Dairy Products

Producers of Highest Quality
MILK PRODUCTS

Phone Monroe 3673

CHICAGO, ILL.

2380-82 Blue Island Avenue

Who don't make it worse — But make it save

PRISTOPAJTE K
SLOVENSKI NARODNI
PODPORNI JEDNOTI
NAROCITE SI DNEVNIK
"PROSVETA"
Stane za celo leto \$6.00,
pol leta \$3.00
Ustanavljajte nova društva.
Deset članov (ic) je treba za
novo društvo. Naslov za list i-
za tajništvo je:
2657 S. Lawndale Ave.
CHICAGO, ILL.

Dr. John J. Zavertnik
PHYSICIAN AND
SURGEON
OFFICE HOURS:
At 3724 W. 26th Street
1:30—3:30; 6:30—8:30 Daily
Tel. Crawford 2212
At 1858 W. Cermak Rd.
4:30—6:00 p. m. Daily
Tel. Canal 1100
Wednesday and Sunday by
appointments only
Residence Tel.: Crawford 8440
If no answer — Call
Austin 5700

ZA LICNE TISKOVINE
VSEH VRST PO ZMERNIH CENAH
SE VEDNO OBRNITE NA UNIJSKO TISKARNO
Adria Printing Co.
1838 N. HALSTED STREET, CHICAGO, ILL.
Tel. Lincoln 4700
PROLETAREC SE TISKA PRI NAS.

NA OTVORITEV NOVIH GOSTILNIŠKIH PROSTOROV

V SOBOTO 21. SEPTEMBRA VABI

VALENTIN KOBAL

Clarendon Hills, Ill.

Okusni prigrizek (sveža svinjska pečenka itd.) prost.

NA SVIDENJE V SOBOTO!

FINA GODBA!

STAROGORSKI:

NOČ MALE VERICE

(Nadaljevanje in konec.)

"Mir, pravim in tiho, če ne" — je rekla trdo in zavijala sibo, da se je Verici nekje daleč v duši pojavila slika čarovnice, ki je zaklela Snegulčico o kateri ji je teta pripovedovala. "Kradla si," je trdo govorila čarovnica. "Kradi je greh. Zato boš sedaj kaznovana."

Verica ni vedela, kaj je to krasti in kakšen je greh in zopet se ji je podzvestno pojavilo nekje v duši nekaj kakor postelja, ki grozi, da jo snede.

Kmetica je zavlekla Verico na dvorišče ter jo tam zaprla v kokošinjak.

"Gorje ti, če boš kričala," ji je zažugala.

In glejte, uboga mala Verica, otročiček, je bil vržen iz raka kakor Adam in Eva in zaprt v kokošinjak, v temo, kjer je jok in škripanje z zobmi. Zato, ker je jedla hruško, ki jo je rodila hruška vzrasla iz zemlje.

Verica je sedela v temnem kokošinjaku in z drobnimi ročicami stiskala usta, da bi se ne slišal jok. Zakaj bala se je vsega v tisti temi. Bilo je strašno. Kokoši in piščeta so se pri vstopu Verice vznemirile, čivkale in kokodaskale. Ko pa so sprevidele, da jim ne preti nevarnost, nego da je tu nekdo, ki potrebuje tolažbe, so se polagoma približevale Verici, čebliale, kakor da jo hočejo tolažiti. Ali čeblijanje kokoši in piščet ni moglo potolažiti Verice, ki je tiho, vzdrževaje se, jokala v drobne ročice, stiskajoča jih k ustecam. — Sedela je stisnjena v kotu in mislila na sestro in teto. Kje sta ... zakaj ju ni, da bi jo rešila?!

Doma pa je proti večeru teta vsa v skrbih spraševala vse naokrog:

"Kje je mala moja Verica?" In nikdo ji ni vedel odgovoriti.

Šla je celo v kolonijo-vas, ker je vedela, da Verica rada po beli cesti zaide kam dalje in spraševala:

"Ali ni prišla tod majhna punčka, moja Verica?"

In vsi so odgovarjali, da niso videli nobenega otroka. Tudi kmetica Mika, ko je bila vprašana, je rekla:

"Kje imam pa čas paziti na kakšnega otroka? Kaj mi mar? Pazite na otroka, če ga že imate, da se mu kaj ne pripeti!"

Sonce je zašlo. Mrak, noč je nastala. Majhni oblaki, kakor jagmeti, so se z zadnjimi sončnimi žarki pobarvali lepo rdeče in hiteli utrjeni nekam domov. Samo Verica, drobno dete, izmučena, vsa prebledela ne more domov. Kokoši in piščeta že vse spe. Nenaden, hladen veter je pripihal od nekod in obiskal tudi kokošinjak. Noč je postala še temnejša, zakaj pozno je že bilo. Verica je drgetala od strahu in izraza kakor šiba na vodi in v njenem srčku je bilo tako bridko, da ni mogla niti jokati več ...

Polnoči je odbila ura tam nekje v predmestju. Tedaj je prišla hudobna čarovnica in rekla:

"Poberi se, nebodigatreba otroče domov. In samo enkrat

še se podstopi priti na moj vrt in krasti moje hruške. Potem te sploh več ne izpustim."

Mrzle kakor led so bile te besede. Sama, čisto sama je šla mala Verica po beli cesti, ki se je v črni noči vila nekam kakor ozek, temnosvetel trak. Tam visoko na nebu pa so migotale svetle pikice-zvezdice. Nikoli še ni bila v tako pozni noči sama na cesti. V srcu ji je bilo, da sama ni vedela kako. Nekaj jo je strašno stiskalo, a zopet nekaj ji je vplivalo korajže, komaj čutivše, kakor bi ji govorilo:

"Le korakaj, Verica, le korakaj! Skoro boš pri hišici, pri tisti, v kateri je sestra in teta."

In ta korajža, ta dober duh, ki se vedno pojavlja, ko je najhujše, je šel z Verico in jo pripeljal domov. Vsa od mraza in strahu sklepetaje je prišla domov k teti.

Ali vrata so bila zaprta. Verica ni upala klicati. Bilo ji je tako v srcu, da se je bala odpreti usta, bala se je, da bi je ne slišala čarovnica, in jo zopet zaprla. Sedla je na prag pred vrata, v mislih nič, v srcu nič, nego samo nekaj grenkega, obupnega. In ni trajalo dolgo, kar je prišel mimo angel spanja. Objel je Verico nežno, poljubil jo božajoče in ubogi, za izmišljeni greh kaznovani otročiček, mala Verica, je spustila glavico na prsi ter sladko zaspala. Prestano trpljenje, strah in groza so bili izbrisani iz glave in srca.

Tako je spala do zore ...

V arhivih pravice je stalo zabeleženo:

"Kmetica Mika je stala pred sodnikom in govorila:

— Nič ne vem o tem. Videla sem otroka, kako je kradel hruške. Stresal jih je in kradel. Ko sem zakričala je otrok zbežal. Za njim nisem šla, zakaj stara sem in ne lovim otrok. Če je to bila ta, ne vem."

Verica je gledala kmetico, gledala je sodnika in tako čudno se ji je vse zdelo.

"Tako velika, pa tako govori", ji je govorilo nekje v mislih, tiho, da je komaj čutila. "In teta je vedno govorila, da tisti, ki drugače govori, kakor je res, laže. Lagati pa je greh."

Ko se je sodnik nagnil čez mizo, se rahlo nasmešnil in vprašal:

"Verica, kaj si ti vzela hruško?"

Verica je prikimala z glavico in rekla:

"K mojim nogam je padla in tako zlatorumena je bila, pa sem jo vzela."

"Aha", je rekel sodnik in pogledal kmetico. "Torej je le ta bila, kaj?"

"Če sama priznava, gotovo. Nisem je poznala," je odgovorila in sline so se ji nabrale v ustih od zadrege.

Sodnik je zopet pogledal Verico in prijazno vprašal:

"Kaj nisi vedela, da ne smeš vzeti?"

Verica je široko pogledala v sodnikove oči in rekla z otroško naivnostjo:

"Saj bi bilo škoda, če bi taka lepa hruška obležala v travi in bi jo mravlje ali polži snedli."

AVTNE NEZGODE NE PRIZANASAJO

V avtnih nezgodah je izgubilo lani v Zed. državah življenje blizu 40 tisoč ljudi. V Chicagu je bilo v prvih 8. mesecih tega leta nad 500 ubitih in blizu 12.000 ranjenih. Večina nesreč se dogodi vled nepaznosti voznikov. Tudi belgijska kraljica je bila ubita vled nepaznosti svojega moža, ki je gledal v mapo, namesto pazil na volan. Cargill na tej sliki pravi, da je brzina avtne vožnje nevarna reč prav tako kakor bogatim, in v dokaz navaja nekaj imen.

Jaz pa imam tako rada dobre hruške."

"Aha", je pokimal sodnik. "Kaj nisi vedela, da ni bila tvoja hruška?"

"Hruškina hruška je bila. In ona mi je je dala."

"Neumen otrok", je rekla kmetica Mika.

Sodnik pa je zaprl za hip oči, nato pa pripomnil:

"Mislite? ...

Verica pa je dodala:

"Toliko hrušek še ima na svojih vejah, gospod, oh, toliko hrušek, da bi tudi ta huda teta lahko kašero dobila."

"Neumen otrok", je ponovila kmetica Mika.

"In teta te je zato zaprla."

Verici v obeh so se pojavile solze. Sklonila je glavico in tiho pokimala.

In sodnik je izrekel sodbo:

"Dva meseca težke ječe — pogojno."

Pod tem izrekom sodnika je stalo zabeleženo:

"Državni pravnik se je pritožil zoper izrek "pogojno".

GIRARD, OHIO

Piknik kluba št. 222 JSZ se vrši v nedeljo 22. sept. Ne bo pa pri "Slovenski Bistrici", kakor je bilo prej naznanjeno, ampak vsled hladnega vremena v spodnjih prostorih Slovenskega doma isti dan.

Vsi prijatelji delavskega gibanja so vladno vabljeni na to prireditve, da bomo skupaj zbrani bodrili drug drugega in se zabavali.

Na veselo svidenje dne 22. sept. v Slovenskem domu.

Istega dne se bo vršila tudi seja federacije društev SNPJ v gornjih prostorih Slovenskega doma. — J. Kosin.

V Prosvetni matiči je letos več društev ko kdaj poprej.

RAČUN RAZPEČANIH ZNAMK J. S. Z.

ZA MESEC JULIJ 1935.

Država in mesto	Redne	Dužne	Izjeme	Mladinske	Prejemki	Gl. stan. stranke	Drž. in okr. organ.	Konv. fond JSZ
ILLINOIS:								
Springfield	2	6	3	—	2.85	—	—	.80
Waukegan	10	6	4	—	5.30	—	—	1.60
Ogleby	—	14	—	—	4.90	—	—	1.40
Chicago št. 1	36	24	12	12	21.00	—	—	6.60
Virden	—	—	6	—	.30	—	—	—
Chicago št. 20	20	10	5	—	9.75	13.70	6.70	3.00
KANSAS:								
Anna	3	5	4	—	2.85	.84	.40	.80
MICHIGAN:								
Detroit št. 114	6	15	20	—	8.05	2.30	1.05	2.10
MONTANA:								
Beaurecreek	22	7	5	2	9.50	2.05	1.50	3.00
OHIO:								
Salem	1	3	—	—	1.35	—	—	.40
Girard	10	5	—	—	4.75	—	—	1.50
Bridgeport	7	4	10	—	4.00	—	—	1.10
Newburgh	3	1	15	—	2.00	—	—	.35
Power Point	3	1	—	—	1.10	—	—	.30
Collinwood	—	15	—	—	5.25	5.46	2.60	1.50
PENNSYLVANIA:								
Burgettstown	4	9	—	—	4.35	—	—	1.30
Hermine	4	1	—	—	1.55	—	—	.50
Bridgeville	—	—	40	—	2.00	—	—	.60
Sygan	6	—	8	—	2.20	—	—	.60
Moon Run	4	2	4	—	2.10	—	—	.60
W. Aliquippa	10	1	—	1	3.45	—	—	1.30
Forest City	—	3	—	—	1.35	—	—	.40
Canonsburg	11	1	—	—	3.65	—	—	1.10
Imperial	7	—	—	4	2.50	7.17	3.32%	.90
WEST VIRGINIA:								
Pursglove	9	4	5	—	4.35	1.35	.65	1.30
SKUPAJ	176	139	142	19	\$110.45	\$33.87	\$16.22%	\$32.45

ZA MESEC AVGUST 1935.

ILLINOIS:								
Springfield	1	5	7	—	2.40	—	—	.60
La Salle	17	19	20	—	12.75	—	—	4.25
Ogleby	—	14	—	—	4.90	—	—	1.40
Chicago št. 1	24	24	—	—	15.60	—	—	4.80
Waukegan	4	3	—	—	2.25	11.37	5.55	.70
MICHIGAN:								
Detroit št. 114	8	8	—	—	5.20	—	—	1.60
Detroit št. 115	24	4	—	—	8.60	4.40	2.20	2.80
MONTANA:								
Beaurecreek	16	8	—	—	7.60	2.40	1.20	2.40
OHIO:								
Maynard	4	4	—	—	2.45	—	—	.80
Power Point	1	4	—	—	1.70	—	—	.50
Bridgeport	8	2	11	—	3.65	2.41	1.15	1.00
PENNSYLVANIA:								
Moon Run	1	2	8	—	1.40	—	—	.30
Hermine	7	1	—	—	2.45	—	—	.80
Sygan	6	—	8	—	2.20	—	—	.60
W. Aliquippa	10	1	—	1	3.45	—	—	1.30
Bridgeville	1	—	7	—	.65	—	—	.10
Canonsburg	15	1	—	—	4.85	4.78	2.27%	1.75
WISCONSIN:								
West Allis	4	10	10	—	4.60	—	—	1.40
Member at Large	12	—	—	—	3.60	2.70	1.30	1.20
SKUPAJ	163	110	71	1	\$90.30	\$28.06	\$13.67%	\$28.50

TAJNISTVO JSZ.

A WEEK-END IN MILWAUKEE

(Continued from page 6.)

short time available for visiting we had to hurry on. Stopping at Vincent Pugelj's home the Mrs. told us that he was at a lodge meeting. Both of the Pugeljs are active members of branch 180.

"Where do the Yersins live?" I asked Rozic. "Over there", he pointed. Arriving at their home we were greeted by the Mrs. and her two sons, Adolph and Felix, both active members in the SNPJ English speaking lodge. Mr. Yersin is also a member of our West Allis branch and was at the SSPZ lodge meeting. Radel previously told us that there are several young boys who we should contact and interest them to join the Socialist branch. We talked about this with the Yersin boys and planned for a meeting on Saturday, November 16. Our next stop was at comrade Matkovich, secretary of branch 180 JSF, whom we acquainted with our plans. He assured his full cooperation.

Before leaving Milwaukee I also met Leonard Alper, Frank Ermenc and Frank Pancer. They informed me as did Martin Rozic that singing society Naprej has started with rehearsal again and is planning for a big program on Sunday, November 17. This is one of the oldest Slovene singing societies in existence. The dramatic section of branch 1 JSF, Chicago will present a three act drama "Red Flowers" for their program.

After two busy days in Milwaukee and West Allis I am convinced that we can have a live movement among the younger generation as well as the elder Slovenes. We can increase the circulation of our paper, get members to join our branches, have good attended meetings and sponsor educational and cultural programs. Speeches alone will not accomplish this, but work, cooperation and good will on the part of all comrades. For this winter season two big affairs are already underway. Socialist singing society Naprej celebrates its 25th anniversary in November and branch 37 JSF sponsors an anniversary program on Sunday, December 15. Both of these affairs can be a success. Let this be the start of Milwaukee marching forward again.

To the Rozic family for their kind hospitality and cooperation, my sincere thanks.—John Rak, Chicago, Ill.

sals again and is planning for a big program on Sunday, November 17. This is one of the oldest Slovene singing societies in existence. The dramatic section of branch 1 JSF, Chicago will present a three act drama "Red Flowers" for their program.

After two busy days in Milwaukee and West Allis I am convinced that we can have a live movement among the younger generation as well as the elder Slovenes. We can increase the circulation of our paper, get members to join our branches, have good attended meetings and sponsor educational and cultural programs. Speeches alone will not accomplish this, but work, cooperation and good will on the part of all comrades. For this winter season two big affairs are already underway. Socialist singing society Naprej celebrates its 25th anniversary in November and branch 37 JSF sponsors an anniversary program on Sunday, December 15. Both of these affairs can be a success. Let this be the start of Milwaukee marching forward again.

To the Rozic family for their kind hospitality and cooperation, my sincere thanks.—John Rak, Chicago, Ill.

Nevesel pregled

Gowanda, N. Y. — Minulo je že precej časa, od kar se nisem oglašil z dopisom. Dobrega tako ni kaj poročati, zato je boljše, da človek molči in opazuje, kako se ta pukljasti svet obrača vedno na slabše. Delavci se itak v glavnem zanimajo le za garanje, ki jim je plačano neramno nizko. Ampak samo da je delo. Tu in tam pogleda eden ali drugi v nazadnjaški časopis, da si z njim svoj um še bolj omreži. Če greš na agitacijo za Proletarca in ljudem pojasniš ob enem vzroke socialnih krivic in krize, ti odgovarjajo, da je že vse prav, kar poveš, ampak oni imajo "druge liste". Ko jih jaste — pa pridi spet na okrog, morda še potem naroče. Sicer pa se teh, ki jim imajo, ni časa čitati ...

Dokler bo narod tako brezbržen, ni upanja na premembo razmer na boljše.

V klubu št. 12 tudi ni tistega življenja, kakršno bi bilo za njegovo prospevanje potrebno. Je pač vse preveč boječe. Namesto da bi vsaj nekaj sodrugov pokazalo nekoliko korajže za aktivnosti, se pa večinoma zanašajo na eno osebo. Nekaj je temu kriva nemarnost, in to ne le v našem klubu, ampak v okrajni organizaciji.

Dne 25. avgusta smo imeli zlet članstva okrajne organizacije. Vsak je prinesel jestvine seboj. Po obedu so nastopili govorniki iz Oleona, Salamanke, Jamestona, Westfielda in Buffalo. Na tako prireditve sem pričakoval veliko večjo udeležbo, posebno, ker so bili nanjo povabljeni člani vsega zapadnega dela države New York. Samo v našem okraju je 570 volilcev registriranih za socialiste, a vseh skupaj je nas prišlo okrog 80. Zame je bilo to razočarujoče presenečenje. Vpraševal sem se, ali pridemo kdaj naprej ob taki brezbržnosti?

Pikniki raznih društev so to sezono večinoma dobro izpadli. Sedaj se vse pripravlja na plesne veselice v dvoranah.

Dne 21. nov. priredi tukajšnji Slovenski dom svojo prvo veselico. Plesalec bodo tokrat igrali Bergantove hčere iz Libona. O. Torej velika novost za naš kraj. Ze to — če nič drugega — bo pripomoglo, da bo prireditve obilno posečena. Vstopnina je samo 25c.

Dne 5. oktobra bo imelo prireditve zelo delavno društvo SNPJ Gowanda Boosters. — Vstopnice v predprodaji so po 25c in pri blagajni 35c. Društvo se priporoča v naklonjenost, zato vabi, da kupite vstopnice v predprodaji. Naša mladina služi, da ji izkažemo dobrohotno pomoč v njenih naporih za nadaljevanje našega dela. Ako se tudi naš klub odloči za svojo prireditve, bom poročal. Dosedaj še ni bilo izgleda, da se bi izplačalo, v luknjo pa nočemo. — Na naročnike lista apeliram, da obnove naročnino, ko jih obiščem.

John Matekovich.

Priredbe društev

CLEVELAND, O. "Mir", št. 142 SNPJ. Srebrni jubilej v nedeljo 3. novembra v Slovenskem domu na Holmes ave.

Provokacijske sredstva v službi proti delavcem

(Nadaljevanje s 1. strani.)

menijo, da ne bi bilo napačno, ako se stavke prepove, spore med delavci in delodajalci pa naj bi izravnavalo obogatno razsodišče.

Ideja je navidezno mikavna — tudi delavska tajnica Perkins je zanjo — ampak če bo sprejeta za zakon, bo zblizovana tako, da bodo delavci v vsakem sporu vedno potegnili krajši konec, ako jim bo sploh dana ta prilika. Pogledajo naj v Nemčijo in Italijo, kjer so stavke zabranjene.

Boj reakcije za fašiziranje Zed. držav je problem ne samo socialistične stranke in liberalnih elementov, ampak prav tako in relativno še celo v večji meri tudi Ameriške delavske federacije. Ako se ga bo na svoji konvenciji prihodnji mesec resno lotila, bo delavski stvari in varovanju civilnih svobodčin veliko koristila.

PRIREDBE KLUBOV J. S. Z.

V sledečem seznamu so priredbe klubov JSZ, konferenčnih organizacij in socialističnih pevskih zborov. Ako priredba važiaka kluba ni vključena, nam sporočite.

SEPTEMBER.

GIRARD, O. — Piknik kluba št. 222 JSZ v nedeljo 22. septembra v Slovenskem domu.

STRABANE, Pa. — Veselica kluba št. 118 JS v soboto 28. septembra.

CLEVELAND, O. — Klub št. 49 JSZ priredi slavo 30-letnice Proletarca in 25-letnico v nedeljo 29. sept. v Slovenskem delavskem domu.

CHICAGO, ILL. — V nedeljo 29. sept. piknik v korist Proletarca pri Keglu v Willow Springsu.

OKTOBER.

CHICAGO, ILL. — Slavo 25-letnice JSZ v nedeljo 20. oktobra v dvorani CSPS.

NEWBURGH, O. — Koncert "Delavca" v nedeljo 27. oktobra v "Dona Prince Ave."

SPRINGFIELD, ILL. — Proslava 30-letnice Proletarca kluba št. 47 JSZ v nedeljo 27. oktobra v Slovenskem domu.

NOVEMBER.

ASSASSINATION IS NOT THE WAY TO ELIMINATE WRONGS

We Socialists are not believers in assassination to achieve our aims. We are striving to build a real civilization in which there will be no place for exploiting millions for the benefit of a few, nor for other brutalities. As bearers of such civilization, we are against all barbaric methods in the struggle to create a better world.

"Shooting always invites more shooting", said Senator Thomas of Utah. That's no revelation to the Socialists. Therefore we are fighting for the rebuilding of society in which there would be no cause for shooting.

The Milwaukee Leader stated the Socialist position in regards to the crime in Louisiana in the following very timely article:

Although we would be hypocritical if we were to say we are sorry that Huey Long is dead, we are genuinely sorry that he died by means of an assassin's bullet instead of dying a natural death. Assassination is deplorable. It cannot be condoned, even though it is our opinion that the world is improved by the absence of Huey Long, just as we believe the world has been improved by the absence of E. L. Doheny.

We had very little to say about Mr. Doheny while he was living, and we said comparatively little about Huey Long — for we are not fighting individuals; we are fighting the system. Individuals sometimes get in the forefront in such a way that they have to be noticed, but we notice them with reluctance, as it is the system which we want to discard, not the individuals. Most of the latter could be fitted into a new system, once they were deprived of the frightful incentives which capitalism and the ignorance of the people give to them.

Huey Long will be considered a martyr by many. But — we need not kid ourselves — his assassin, Dr. Carl A. Weiss, eye specialist, will also be considered a martyr and a hero by large numbers of good people who undoubtedly gave a sigh of relief when they read of the removal of what they believed to be a serious menace of Fascism. Unless he had confidantes, no one knew exactly what was in the mind of Dr. Weiss. He was a religious man, a Cath-

olic, and he may have believed Long to be an incarnation of the devil. He may have merely been incensed because Long was attempting to legislate his Weiss' father-in-law, Judge B. H. Pavy, into a district where he would be defeated for reelection. Or he may have been firmly convinced that he was sacrificing himself for the good of Louisiana and the United States.

Assassination is a game which both sides of any struggle can play at. It is an abominable method. It is used freely in Fascist countries, to get rid of opponents. The soil of Italy and Germany is red with the blood of assassinated opponents of the Fascist and Nazi regimes. As democracy is not permitted in those countries, there might be some excuse for the enemies of Fascism to resort to the same methods which

are used against them. But there is no excuse for such methods in a country where democracy exists, even though it is still limited in degree.

The fact that assassination sometimes hits the right mark does not in the least justify or excuse it. It sets an example of political murder — an example all too likely to be followed, and to have as its victims the wrong marks. The Socialists had contemplated sending a van through Louisiana, with Norman Thomas as the main speaker, to educate the people of Louisiana out of their fealty to Huey Long. That — not assassination — would have been the right method of dealing with him. Let us — the people of the United States — fight our battles, without force and violence, in the arena of debate, and at the polls, and in the legislative halls.

A WEEK-END IN MILWAUKEE

After several months of passivity the English Section of branch 37 JSP in Milwaukee began to function once more. The young comrades took upon themselves to hold regular meetings again and to carry on Socialist work among the young folks and assist the branch in all of its affairs.

At one of the recent meetings held Friday, September 6, the undersigned was invited to outline the activities and functions of our youth groups. About 15 young comrades including a few members from the senior branch were present. Comrade Anton Kamniker presided. Meeting such comrades as Eddie Sostarich, John Kobzar, the Podjavorshch's, Spek, Alpner and several others for the first time, it was indeed a pleasure to have their assurance that Socialist work will be carried on amongst our people in Milwaukee. The new officers that were elected are John Kobzar, secretary, Eddie Sostarich, recording secretary and Leo Schweiger heading the auditing committee.

According to the former secretary their English Section has 29 members. A few were absent due to illness, others attended union meetings and several that were out of town on vacations. Short talks were given analyzing our faults, and suggestions made to create more interest among the young folks to join the branch. One of the first affairs that the young comrades will actively participate in is that of the senior branch sponsoring an anniversary program on Sunday, December 15th at the South Side Turn Hall. A variety program is being planned, featuring two short one act plays, prominent party speakers, several selections by singing society Naprej and other entertainment. This will be one of the first major affairs of the branch and with good cooperation on the part of all members it can and will be a success.

PROMOTORS OF HYSTERICAL NATIONALISM MOST DANGEROUS TO PEACE AND PROGRESS

It appears that Bernarr Macfadden is eager to nose out his fellow-publisher, William Randolph Hearst, as chief reactionary in the United States. As publisher of the magazine curiously named "Liberty" he has been carrying on a campaign that excels only in stupidity the Hearst war upon those Americans who dare to do their own thinking on social and economic questions.

His latest performance was the publication of a clumsy and idiotic attack upon what has come to be known as "college radicalism," in which the writer deliberately set out by confusing Socialism and Communism to arouse hysteria against all independent thinking.

That this sort of thing comes from Macfadden is hardly surprising, considering the progressive degeneration of a man who once was an honest, though somewhat crude idealist. In his robust youth he promoted in his magazines ideals of physical culture, clean living, sane sex education and intellectual integrity. Indeed, he once published a magazine first called "Fair Play" and later "The Cry for Justice" that was so radical that the Macfadden (and the Hearst) of 1935 would have called for its suppression and the jailing of its editors.

But that was the end of his intellectual honesty. Slowly he slipped into pornography, until he published the unspeakable "New York Graphic" of foul and unsavory memory; and then the "Dream Confession" type of magazine pandering to the cheapest and lowest instincts of the ignorant whom he once sought to elevate.

Now he is rich. Now he publishes "Liberty." Now he out-Hearsts Hearst. Now he has reached the bottom. How the Macfadden of an earlier day would have despised the Macfadden of 1935! — The New Leader

Protest Meeting Thur. Sept. 26

Chicago, Ill. The national executive committee of the Socialist Party, thru its recent proclamation has called upon all its subdivisions to arrange mass meetings against war and fascism which is threatening world peace.

Our English Section of branch 1 JSP at its meeting last Friday has already taken action in this respect. A mass meeting has been arranged for Thursday, September 26, at the Unemployed Headquarters, 2544 So. Millard Ave. Several prominent Socialist party speakers will give talks on the grave crisis that may result from another world war. A short program, including an anti war skit will also be featured at this meeting.

We urge all comrades and sympathizers to attend the meeting. There will be no admission charge. Come out and protest against the menace — Fascism — which is threatening the destruction of modern civilization. Don't forget, Thursday, September 26, at the Unemployed Headquarters. — Committee.

POOR THINGS!

"How can you expect the rich to feel kind when a radical administration soaks 25 millions out of their 25,000 millions of income," asks Breadline Benny with tears in his eyes.

"Why doesn't the President just give 'em the treasury, so they wouldn't feel so bad."

Program At Proletarec's Outing Sunday, Sept. 29 at Kegel's Grove

Chicago, Ill. With only a few more weeks of favorable weather to hold out doors affairs the readers of Proletarec in Chicago and suburbs are invited to Kegel's Grove in Willow Springs, Sunday, September 29, to a picnic sponsored by branch No. 1 JSP.

The committee in charge of this affair have planned entertainment which will make it one of the best

picnic held this year. A loud speaking amplifying system will be set up, broadcasting good concert music. The young comrades are going to put up a concession, giving away prizes. There will be plenty of balina games going on for our amusement and a tug-of-war contest between husky and strong comrades. Good dance music for old and young will be furnished by our well-known Johnny Kochevar's orchestra. Our Sava songsters no doubt will entertain us also with a few medleys.

Truck transportation has been provided for those that do not have cars. Frank Udovich's truck will leave from 2623 S. Ridgeway Ave., at 10 P. M. Another truck in the afternoon will leave from Martin Ivansek's place, 1759 W. Cermak Rd., at 1:15 and make a stop at the SNPJ Hall at 1:30. There will be no admission charge at the grove. The entire proceeds of this picnic will be contributed to the sustaining fund of Proletarec. A number of comrades have already contributed food stuffs, other cash to make this picnic a success. A good time is assured. We cordially invite all sympathizers to join us Sunday, September 29, at Kegel's Grove.

Committee.

WHEAT

By William Allen Ward
I am strong ... I carry nations on my back ... I grow from the soil ...
I am wheat ... Let the war lords rage ... Let the battlefields along ... Bury the dead ... Give me time ... I will make soil of them ...
I am wheat ... I make men ... women ... carry nations on my shoulders.

LITTLE FELLOW "PAYS THE FREIGHT"

PROCLAMATION TO SOCIALIST PARTY MEMBERS

Comrades:

Seventeen years after the end of the World War the peace of the world is again threatened. Three reactionary powers, Italy, Germany and Japan, by provocative policies and acts are bringing the nations to the abyss of war.

At the moment Fascist Italy is following a course which, if not checked, may involve all Europe in a bloody conflict and such a conflict is almost certain to spread to all other nations.

Fascist Italy, which has become a slave state in which the voice of the masses is stifled, proclaims through the dictator, Mussolini, that it intends to carry "civilization" to Ethiopia. Mussolini declares openly for a brutal policy of conquest. He defies the sober peace opinions of the world. Hundreds of thousands of helpless conscripts are mobilized by the Fascist dictator for a robber raid on a little nation in East Africa.

The enemy of all that is best in modern civilization is not to be found among the weaker peoples in remote sections of the world. That enemy is to be found in the Fascist and aggressive militarist nations like Italy, Germany and Japan. The working class, the peasants, the artists, poets, scientists and singers of human freedom in these nations are crushed under the brutal might of Fascist and militarist cliques.

Our sympathies go to the Ethiopian people in their struggle against the Fascist barbarism of Italy. It is our duty to do our utmost to protest against the proposed robber raid by Mussolini and to block his efforts at conquest of Ethiopia by every means within our power. The peace of Europe and, probably, the peace of the world are also at stake in this grave crisis.

The national executive committee, therefore, calls upon all subdivisions of the party to immediately arrange mass meetings in co-operation with trade unions and other organizations capable of such co-operation in protest against the mad policies of the Italian dictator. Such meetings will correspond with the efforts of the organizations affiliated with the Labour and Socialist international and the Trade Union international to prevent war.

Resolutions should be adopted and sent to the local press. Trade unions and peace societies should be induced to take similar action.

Demand that exports to Italy of all materials that can be used for waging war be stopped and urge unions in the transport service to refuse to load

ships or to carry such materials if bound for Italian ports.

Protest against any financial loans that Mussolini may seek in the United States and protest against the activities of any of his Fascist bands in this country. Make it known that the refugees from Fascist Italy and the fighters for liberty in Italy will repudiate any loans made to Mussolini when his barbarous regime is overthrown by the revolutionary masses.

Set up joint committees of co-operating organizations to issue public statements, to send speakers to explain our views, to act in any emergencies that may arise, by continuous activities awaken the masses to the dangers of Fascism obtaining any prestige or power over other peoples and nations.

This crisis also offers an opportunity to carry to large masses knowledge of what Fascism means in the countries where it rules and thus check the adroit propaganda of any little Mussolini in this country.

We urge our comrades to act without delay, as a grave crisis may confront us at any hour!

National Executive Committee
Socialist Party of the U. S. A.

SEARCHLIGHT

By
DONALD J.
LOTZ

The National Executive Committee of the Socialist Party has issued a proclamation against war and urged branches of the party, everywhere, to hold antiwar rallies. Europe is all astir. War drums are beating everywhere. The self-imposed rulers of Italy and other countries clamor for blood in order to save their necks at home. They must conquer other lands with valuable natural deposits to bolster their ruinous structures. Americans should be told the truth about war. Who gains and who loses. We must arouse the frenzy of our people against wars and those who seek and cause wars. We must emphasize why wars are waged. All this will sum down to one important lesson: That the workers must become conscious enough to form their own political party which would take over the duties of the government and legislate and administer it for the great mass of workers.

An antiwar rally has been scheduled by our Social Study Club for Thursday, September 26. We want every comrade to participate and assist in filling the headquarters of the Unemployed Club at 2544 S. Millard Ave., and help, thereby, to make the meeting successful. Whether or not our people learn the true facts about war will depend entirely upon our ability to interest them and advise them. The time is short we can still gather a large crowd to the meeting.

Hitler's unconstitutional and illegal fascist government of Germany has the audacity and affrontery to protest an expression of opinion by an American Judge on what he thinks of Germany's present rulers. After doing so many inhuman and illegal things, after breaking up legally formed organizations and confiscating legally elected officials and usurping their powers, Hitler dares to warn America against criticism of its piracy. And what is worse, America answers humbly of the unfortunate circumstance and practically begs forgiveness the usurpers. No wonder Hitler dares to do so much damage and so many mean things to his tribe. And right on the heels of the American reply Hitler declares that Jews cannot become German citizens.

Our Unemployed Club is holding a Social and Dance Saturday, Sept. 21, at the Headquarters, 2544 S. Millard Ave. Pucl's trio will play. The admission is only 10c and the net proceeds will be used for heating the premises during winter. We urge you folks to attend in full numbers.

So much is being said about the Constitution by people who have no right to say it that it has become a mockery. Stalwart republicans, who are now opposing Roosevelt on the ground that his acts are too radical and therefore, unconstitutional, now honor and respect the Constitution and urge patriotic Americans to observe Constitution Day. The American Constitution stands definitely for the very things these super-patriots and ultraconservatives oppose. It stands for free speech and free assembly. These Tories have in the past, and will again in the present and future stop progressive radical movements from meeting and exercising their constitutional right of free speech. Look, it was a republican sheriff following advice of republican public officials that broke up and jailed Norman Thomas in Illinois, while trying to make a speech, 18 months ago. It was a republican governor who permitted two men to be tarred and feathered by the vigilante in California recently. Yet, the most important illustration is this: Everyone of the signers of the American Constitution was a radical and a rebel. These conservative Tories have no right to sing praise for a document originated and defended by radical rebels. They have no right to guard it against the attacks of people, who wish to make the Constitution serve more effectively, the great mass of American people for whom it was prepared and adopted. We are aware of the asinine purpose of these would be American fascists.

TRUE PATRIOTISM

War should also be renounced on grounds of patriotism. If true patriotism be defined as love of countrymen, devotion to national ideals and willingness to serve and suffer for those people and these ideals surely it is obvious that it is highly unpatriotic to wage a war that is unnecessary, ineffective and suicidal. This point deserves emphasis because of the popular tendency to identify patriotism with support of war, whereas the evidence is conclusive that the genuine patriot is the citizen who refuses steadfastly to engage in war. — Kirby Page, in Living Triumphantly.

THE HIGH COST OF EDUCATING OFFICERS

Congressman Karl Stefan of Nebraska recently printed in The Congressional Record the hitherto unpublished fact that it costs the taxpayers nearly 40 million dollars a year to maintain West Point and Annapolis.

Quoting estimates compiled for him by the adjutant-general's office, he said: "The cost of educating a cadet at West Point for four years is \$9,715.48 — a total of \$12,630,124 on the basis of 1,300 cadets. The navy department reported that the cost of educating a midshipman for four years at Annapolis is approximately

\$15,000 — a total of \$25,500,000 on the basis of 1,700 midshipmen."

Under the army and navy appropriation bills passed this session, each congressman may send one additional cadet to West Point and one additional midshipman to Annapolis. On the basis of Congressman Stefan's figures, this will mean an extra expenditure of \$5,158,919.88 for the navy midshipmen and \$7,965,000 for the army cadets.

These expenditures are being made in the face of general curtailment of public school expenses throughout the country. — National Council for Prevention of War.